Шу Ватан барчамизники!

ИШОНЧ

27 ДЕКАБРЬ 1996 йил, ЖУМА

№ 103 (350)

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясининг газетаси

Иқтисодиёт хабарлари

Кириб келаётган 1997 йил «Инсон манфаатлари йили» деб бежизга эълон қилинмади. Бу ҳар бир фуқаронинг қадр-қиммати, эркини таъминлаш, муҳтожларга кўмак беришни кучайтиришга қаратилгани, шубҳасиздир.

Шу боис вилоят ҳокими қарорига кўра 29 декабрь куни Жиззах вилояти, шаҳри ва туманларида кам даромадли оилаларнинг фарзандлари, боқувчисини йўқотган етим ва ногирон болаларга янги йил муносабати билан совға-саломлар улашиладиган бўлди. Шу куни уларга атаб арча атрофида янги йил байрами ташкил этилади.

* * *

Мамлакатимизда бозор муносабатлари кенг ёйилаётган бир паллада аҳолининг иқтисодий талабларини ўз ички имкониятларимиздан келиб чиқиб қондириш айниқса муҳимдир. Шу мақсад билан жорий йилда Нуробод туманидаги 2 минг гектар майдонга масха ўсимлиги экилган эди. Кўкламнинг ноқулай келишига қарамай тоза ўсимлик ёғи ва чорва учун тўйимли озуқа берадиган ушбу ўсимликдан яхши ҳосил кўтарилди. Жамғарилган 600 тонна уруғ ва кўп миқдордаги ем-хашак эндиликда ҳам сифатли ўсимлик ёғи олишга, ҳам туман чорва озуқа базасини мустаҳкамлашга сарфланадиган бўлди.

Деҳқонларнинг масхага бўлган қизиқишлари ортиб, келгуси йили 10 минг гектар ерга мазкур ўсимликни экишга қарор қилдилар.

«Ишонч» мухбирлари

БИРИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИНИНГ ЕТТИНЧИ СЕССИЯСИ ТЎҒРИСИДА

АХБОРОТ

Биринчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг еттинчи сессияси 26 декабрь куни Тошкентда иш бошлади.

Сессия ишида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов иштирок этмоқда.

Ўзбекистон ҳукумати аъзолари, республика ташкилотларининг раҳбарлари, хорижий давлатлар элчилари ва халқаро ташкилотларнинг вакиллари, хорижий ва республика оммавий ахборот воситаларининг мухбирлари мажлислар залида ҳозир бўлдилар.

Сессияни Олий Мажлис Раиси Э. Ҳалилов бошқармоқда.

Сессия мандат комиссияси раиси Ш. Мирзиёевнинг маърузаси юзасидан Олий Мажлисга янги сайланган депутатлар Ҳ. Ғаффоров, А. Мардиев, У. Исмоилов, Т. Жабборов ваколатларини тўғри деб топади.

Депутатлар сессиянинг ишчи органи — котибиятни тузадилар, кун тартибини тасдиқлайдилар.

Биринчи масала - Ўзбекистон Республикасининг 1997 йилги Давлат бюджети лойиҳаси муҳокама қилинди. Лойиҳа тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, молия вазири Б. Хамидов маъруза қилди. Парламент бюджет, банк ва молия масалалари қўмитасининг раиси А. Аҳадов қўшимча маъруза қилди. Музокараларда Жалолқудуқ тумани ҳокими М. Эгамова, «Ўзнефтгазқурилиш» давлат акционерлик бирлашмасининг бошлиғи В. Товаровский, Элликқалъа тумани ҳокими А. Тожиев, мебел ишлаб чиқариш акционерлик бирлашмасининг бош директори М. Азимова, «Ўзэлектроаппарат» акционерлик жамияти бошқаруви раиси А. Алимбоев, «Қизилқумноёбметаллолтин» концерни раиси Н. Кучерский, Олий Мажлис меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш қўмитасининг раиси Г. Йўлдошева, Қўрғонтепа туманидаги «Савай» қишлоқ хўжалик саноати уюшмаси бош директори С. Исмоилов, Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгашининг раиси Ҳ. Жамолов сўзга чиқдилар.

Муҳокама тугагандан сўнг депутатлар қўмиталарда, фракцияларда ва сессияда киритган таклифларни ўрганиш учун Олий Мажлис ишчи гуруҳини тузди, унга бюджет бўйича қарор лойиҳасини пухта ишлаб чиқиш ва уни парламентнинг ушбу сессиясида тасдиқлашга тақдим этиш топширилди.

Ташқи ишлар вазири А. Комилов Ўзбекистон Республикаси ташқи сиёсий фаолиятининг асосий принциплари тўғрисидаги қонун лойиҳаси ҳақида маъруза қилди, Олий Мажлис халқаро ишлар ва парламентлараро алоқалар қўмитаси раисининг ўринбосари И. Юсупов қўшимча маъруза қилди.

Қонунни муҳокама қилишда Олий Мажлис матбуот ва ахборот қўмитасининг раиси У. Ҳошимов, Тошкент Давлат университети ректори вазифасини бажарувчи, «Халқ бирлиги» ҳаракати раиси Т. Долимов, Олмалиқ кон-металлургия комбинатининг бош директори В. Сигедин, «Миллий тикланиш» демократик партияси бошқаруви раиси И. Ғафуров, Олий Мажлиснинг инсон ҳуқуқлари бўйича вакили С. Рашидова иштирок этди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов шу масала юзасидан сўзга чиқди.

Парламент республика ташқи сиёсатининг асосий принциплари тўғрисидаги қонунни бир овоздан қабул қилди.

Олий Мажлис қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитасининг раиси Н. Исмоилов сиёсий партиялар тўғрисида Ўзбекистон Республикаси қонуни лойиҳаси ҳусусида маъруза қилди, парламент уни иккинчи ўқишда кўриб чиқди. Ўзбекистон Халқ Демократик партияси Марказий Кенгашининг биринчи котиби А. Жалолов, Тошкент аграр университети ректори Ҳ. Бўриев, Марғилондаги «Марғилон хон-атласи» акционерлик жамияти бошқаруви раиси О. Ғаниев сўзга чиққандан сўнг бу қонун ҳам қабул қилинди.

Олий Мажлис матбуот ва ахборот қўмитасининг раиси У. Хошимов ахборот олиш кафолатлари ва эркинлиги тўғрисидаги, журналистнинг касбига оид фаолиятини ҳимоя қилиш тўғрисидаги Ўзбекистон Республикаси қонунлари лойиҳалари ҳақида маъруза қилди. Бу ҳужжатларни муҳокама қилишда «Ўзбекистон овози» ва «Голос Узбекистана» газеталарининг бош муҳаррири А. Суюнов, Олий Мажлис иқтисодий ислоҳотлар ва тадбиркорликни ривожлантириш қўмитасининг котиби Т. Файзуллаев, «Халқ сўзи» ва «Народное слово» газеталарининг бош муҳаррири, «Адолат» социал демократик партияси сиёсий кенгашининг котиби А. Жўрабоев иштирок этди.

Республика Президенти Ислом Каримов ҳар бир кишининг ахборот олиш эркинлиги, демократик ҳуқуқий давлатда оммавий ахборот воситаларининг тутган ўрни ва журналистларнинг вазифалари тўғрисида ўз фикрини баён қилди.

Олий Мажлис бу қонунларнинг лойиҳаларини биринчи ўқишда маъқуллади ва уларни умумхалқ муҳокамасига қўйиш тўғрисида қарор қабул қилди.

Олий Мажлиснинг инсон ҳуқуқлари бўйича вакили С. Рашидова Олий Мажлиснинг инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (Омбудсман) тўғрисидаги қонун лойиҳаси ҳақида маъруза қилди. Лойиҳани муҳокама қилишда Тошкент Давлат ҳуқуқшунослик институти ректори Ҳ. Бобоев, Олий Мажлис ҳузуридаги амалдаги қонунлар мониторинг институтининг директори А. Турсунов, Тошкент Давлат шарқшунослик институтининг ректори Н. Иброҳимов иштирок этди.

Бу қонун лойиҳасини ҳам биринчи ўқишда маъқуллади ва умумхалқ муҳокамасига қўйиладиган бўлди.

Парламент қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитаси раиси Н. Исмоиловнинг давлат хизмати тўғрисидаги қонун лойиҳаси ҳақидаги маърузасини тинглаб, лойиҳани пухта ишлаб чиқиш учун қўмиталарга, тегишли вазирликлар ва идораларга юборишга қарор қилди.

Иккинчи ўқишда муҳокамага қўйилган нотариат тўғрисидаги қонун лойиҳаси ҳақида қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитаси раисининг ўринбосари Ф. Муҳитдинова маъруза қилди. Лойиҳани муҳокама қилишда Самарқанд шаҳри ҳокими А. Носиров ҳамда Пешку туманидаги «Оқ чашма» хусусий ҳиссадорлик жамоаси раиси Х. Имомов иштирок этди. Шундан сўнг Олий Мажлис бу қонунни қабул қилди.

Республика парламентининг еттинчи сессияси 27 декабрда ўз ишини давом эттиради.

ҚОНУНЛАРИМИЗ ХАЛҚ МАНФААТЛАРИГА ХИЗМАТ ҚИЛСИН

Республика Олий Мажлиси еттинчи сессиясида «Ўзбекистон Республикаси ташқи сиёсий фаолиятининг асосий принциплари тўғрисида»ги қонун лойиҳаси ҳам қизғин муҳокама этилди. Мунозаралар ниҳоясида Президент Ислом Каримов сўз олиб, қонуннинг давлатимиз ҳаётидаги ўрни хусусида батафсил тўхталди.

Сессия кун тартибига қўйилган мазкур масаланинг ниҳоятда муҳимлигини таъкидламоқчи эдим, деди давлатимиз раҳбари. Бу ҳозиргина муҳокама қилганимиз келгуси йил бюджети билан чамбарчас боғлиқдир. Бюджет муҳокамасида сўзга чиққан депутатлар халқимизнинг эртанги кунини ўйлаб, унинг ёруғ бўлиши нуқтаи назаридан ўз фикр-мулоҳазаларини билдирдилар. Зеро, бюджет эртанги кунимизнинг ҳаётий масаласи бўлиб, аҳолининг ҳар бир тоифаси, табақаси, шаҳару қишлоқларда истиқомат қилаётган халқимизнинг тақдирига бевосита таъсир этади. Шу маънода билдирилган фикр-мулоҳазалар яна бир бор кўриб чиқилиб, сессиянинг қабул қилинажак қарорида ўз ифодасини топади.

Ана шу бюджетни бажариш, унда белгиланган кўрсаткичларга эришиш халқимизнинг меҳнати эвазига амалга ошади. Бу бунёдкорлик меҳнати учун тинч шарт-шароит яратиб бериш эса давлатнинг муҳим вазифаси ҳисобланади.

Шуни ҳам таъкидлаш керакки, барпо этаётган ҳаётимиз фақат ўзимизга боғлиқ десак, унча тўғри бўлмайди. Ички муаммоларимизни ўзимиз еча оламиз, бунга шубҳа йўқ, деди Ислом Каримов. Лекин мамлакатнинг равнақ топиши учун унинг атрофида ҳам тинчлик бўлиши, ҳар хил ташқи ёвуз кучлар тараққиёт йўлига тўсиқ қўймаслиги керак.

Масаланинг яна бир жиҳати шундаки, биз мураккаб ҳудудда яшаяпмиз. Сиз, депутатлар, халқ ваколатини олган ишончли вакилларсиз, унинг кайфиятини сизнинг юзингизда ойнадек кўриш мумкин. Демоқчиманки, атрофимизда рўй бераётган воқеаларнинг хавотирли жиҳатини эътибордан соқит қилмаслик керак.

Бу вазиятни тушуниш, унинг не

чоғли хавфли эканини англаш учун қуйидаги уч масалага тўхталиш зарур, деб ўйлайман.

Биринчидан, бугун, XXI аср бўсағасида ҳеч ким — на бирон давлат, на бирон раҳбар урушни тарғиб этмайди. Ким билан гаплашманг, ҳамма тинчлик тарафдори эканини таъкидлайди. Шундай экан, ҳақли бир савол туғилади: унда нега дунёнинг турли минтақаларида урушлар бўляпти, бегуноҳ одамларнинг қони тўкиляпти?

Демак, шундай урушларнинг пинҳоний тарафдорлари, улардан манфаатдор кучлар бор. Қолаверса, мафкура одамларнинг бошини айлантиради. Мисол учун қўшни давлат — Афғонистонни олайлик. Бу ерда 18 йилдан буён қирғинбарот уруш тўхтамаяпти. Қанча одам қурбон бўлди, қанча уй-жойлар вайронага айланди. Агар ҳозир афғон халқидан сўрасангиз, ҳеч ким «Мен урушни хоҳлайман», демайди. Лекин уруш тўхтамайди. Боя айтганимдек, бундан манфаатдор ташқи кучлар бор.

Биз қабул қилаётган қонуннинг муҳим жиҳатларидан бири шундаки, унга кўра, Ўзбекистон ҳеч қандай ҳарбий блокларга, мафкуралашган гуруҳларга қўшилмайди, дея таъкидлади Президент. Акс ҳолда, нисбатан кичик мамлакатлар катта давлатларнинг хоҳишини бажарадиган ҳолатга тушиб қолади. Бунга эса йўл қўйиб бўлмайди.

Аслида, Афғонистондаги уруш нимадан бошланган эди? Бунга ўша даврдаги Совет мафкураси сабабчи бўлди. Оқибатда бизнинг йигитларимиз ҳам бу урушга қўшилиб, қўшни мамлакат заминига қадам босди, гуноҳсиз гуноҳкорга айланди. Бу биз учун сабоқ бўлиши керак.

Ҳозир ҳам НАТОнинг Шарққа қараб кенгайишига жавобан МДҲ ҳудудида унга қарши ҳарбий блок тузайлик, деган даъватлар янграяпти. Биз охирини ўйламай, бу чақириқларга қўшилиб кетсак, нима бўлади? Кечаги кунимиз яна бошимизга тушади.

Иккинчидан, эски замонни қўмсаётган айрим аламзада кимсалар, шовинистик кайфиятлардан халос бўлолмаётган баъзи раҳбарлар МДҲни конфедерацияга айлантириш керак дейишмоқда. Конфедерация — мустақил давлатлар қисман ҳақ-ҳуқуқларидан воз кечиши, бошқача айтганда, ўз мустақиллигининг бир қисмини бировга бериши ҳисобига тузилиши мумкин. У ҳолда давлатлараро тузилмалар барпо этилиб, улар орқали катта давлатлар бошқаларга тазйиқ ўтказа бошлайди. Демак, биз бу хавфни доим назарда тутишимиз, ана шундай мафкуралашган гуруҳларга қўшилиб кетмаслигимиз керак. Чунки, кейин бундай қўшилишнинг оқибатидан қутулиш қийин, тўғрироғи, кеч бўлади.

Учинчидан, биз тараққиёт йўлимизнинг бошидаёқ ташқи сиёсатдаги ўз йўналишларимизни аниқ белгилаганмиз. Ҳар қандай давлат билан — у узоқми, яқинми — тенг манфаатли ҳамкорлик қилишга тайёрмиз. Блокларга, гуруҳларга қўшилиш эса бизнинг бу борадаги имкониятларимизни чеклаб қўяди. Масалан, фалон давлат, дейлик, Корея билан ҳамкорлик қилавераликми, деб кимдандир сўрашга мажбур бўламиз. Бу мустақил давлат учун мақбул эмас, албатта. Қонуннинг энг аҳамиятли жиҳатларидан бири ҳам айни шундадир.

Биз ички сиёсатимиз ҳақида, умуман, мамлакатимиз ҳаёти тўғрисида кўп гапирамиз. Лекин ташқи сиёсатимизни матбуот орқали одамларга тушунтириб бериш ишлари суст бормоқда. Биз турли можаро ва «савдо»ларга дуч бўлиб қолмаслигимиз учун атрофга зийраклик билан назар ташлашимиз, одамларда теран дунёқарашни шакллантиришимиз керак. Нотинч дунёда яшаётганимизни, унда турли «ўйин»лар кўплигини унутмаслик лозим. Токи, Афғонистон ва Тожикистонда тинчлик қарор топмас экан, биз ўзимизни хавфдан ҳоли деб ҳисоблай олмаймиз. Ватанимиз манфаати ташқи сиёсатда ҳам, ички сиёсатда ҳам узоқни — 10-15 йилни олдиндан кўриб, сезгирлик билан фаолият юритишни тақозо этади, дея таъкидлади Президент.

Бугун 1996 йилга якун ясаб, мустақиллик йилларида нималарга эришганимизни сарҳисоб қиляпмиз. Келгуси йил режаларини белгилаяпмиз. Фараз қилинг 5-10 йилдан кейин Ўзбекистон қандай бўлади? Биз қийин шароитда келажагимиз пойдеворини қуриб олдик. Бунга ўрнимизга келадиган ёш авлод қандай баҳо беради, лойиҳаларимиз, дастурларимиз, ишларимизни тарозуга солиб кўриб нима дейди? Ҳар биримиз ана шу саволларни дилга тугиб меҳнат қилишимиз лозим. Менинг ишончим комилки, Ўзбекистон халқи фаровон турмуш кечирадиган буюк давлат бўлади. Дунёда ҳеч кимдан кам бўлмаймиз. Муҳими, бизга биров халақит бермаса бас. Асакадаги автомобиль, Бухородаги нефтни қайта ишлаш заводлари каби йирик корхоналар тимсолида ана шу кунларга замин ясаяпмиз. Мен сизларни бир нарсага даъват қилмоқчиман. Биз ўз тақдирини қўлига олган, порлоқ келажагини бунёд этаётган битта, якдил халқ эканимизни ҳеч қачон унутмайлик. Аллоҳ насиб этса, бугундан ҳам ёруғ кунларга албатта эришамиз, деди Ислом Каримов пировардида.

(ЎзА).

САМАРАЛИ ТАШРИФ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг таклифи билан Қирғизистон Президенти Асқар Акаевнинг Ўзбекистонга ташрифи самарали бўлди. Қўшни давлат раҳбарининг республикамизга ташрифи Дўрмон қароргоҳида расмий учрашувлардан бошланди. Қароргоҳда икки мамлакат раҳбари ўзаро яккама-якка суҳбатлашди. Суҳбат давомида Ўзбекистон билан Қирғизистон ўртасидаги алоқаларни янада ривожлантириш билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди.

Ўзбекистон раҳбари буюк дўстлик ва эҳтиром рамзи сифатида Қирғизистон Президентига ўзбек зар чопонини кийдирди. Президент Асқар Акаев эса Ислом Каримовга қирғиз ҳайкалтарошлари ишлаган Соҳибқирон Амир Темурнинг от устидаги мўъжаз ҳайкалини совға қилди.

Ўзбекистон билан Қирғизистон республикалари ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик алоқалари ўзининг янги ривожланиш босқичига кўтарилмоқда. 24 декабр куни Дўрмон қароргоҳида бўлиб ўтган учрашувлар ва музокаралар шундан далолатдир.

Мамлакатимиз раҳбари таъкидлаганидек, истиқлолнинг ўтган беш йили давомида ҳар икки мамлакат мустақилликни мустаҳкамлаш, иқтисодий ва сиёсий ислоҳотлар, барқарор ривожланиш истиқболини таъминлаш борасида талай ютуқларга эришдилар. Бунда давлатларимизнинг бирбирини чуқур тушуниши ва ўзаро ишончи, манфаатли ҳамкорликни тобора кенгайтира бораётгани муҳим омил бўлмоқда. Иқтисодиётда бозор муносабатлари қарор топаётган бугунги кунда маданияти, дини ва урф-одатлари уйғун халқларимиз ўзаро ҳамкорлик алоқалари жадал равнақ топишидан ҳар қачонгидан ҳам кўпроқ манфаатдордирлар.

Президент Асқар Акаев ўз мамлакати ҳамиша Ўзбекистоннинг ҳар доим ҳамкори бўлиб қолиши, зеро, Қирғизистон қудратли Ўзбекистон тимсолида Марказий Осиёда барқарорлик ва тинчлик таянчини кўришини таъкидлади. Шунингдек, Асқар Акаев мамлакатимиз раҳбарининг Андижон-Уш-Иркештом орқали Хитойга чиқувчи темир йўл қуриш ҳақидаги таклифини Қирғизистон иқтисодий тараққиётида ҳам муҳим ўрин тутувчи буюк ғоя деб юксак баҳо берди.

Кенгайтирилган таркибдаги музокаралардан сўнг давлатлараро ҳужжатларни имзолаш маросими бўлди. Унда икки мамлакат ўртасида абадий дўстлик ҳамда маданий ҳамкорлик ҳақида бир қатор ҳужжатлар ҳам имзоланди.

Шу куни Қирғизистон Президенти Асқар Акаев мамлакатимиз раҳбари Ислом Каримов ҳамроҳлигида Алишер Навоий номидаги миллий боққа ташриф буюриб, буюк шоир ва давлат арбоби ҳайкали пойига гуллар қўйди.

25 декабр куни Дўрмон қароргоҳида Қирғизистон давлат раҳбарини расмий кузатиш маросими бўлди. Шу куни Президент Асқар Акаев Ўзбекистон Бош вазири Уткир Султонов ҳамроҳлигида Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси давлат ҳиссадорлик жамиятига ташриф буюрди. Қирғизистон Президенти корхона фаолияти ҳамда у ердаги ишлаб чиқариш жараёни билан танишди.

Куннинг иккинчи ярмида Асқар Акаев Бухоро шаҳрини зиёрат қилди. Қирғизистон Президенти Бухорои Шарифнинг тарихий обидалари, диққатга сазовор жойларини кўздан кечирди...

Қирғизистон Президенти Асқар Акаев мамлакатимизга сафарининг расмий қисми тугагач 25 декабр куни Ўзбекистон Бош вазири Ўткир Султонов ҳамроҳлигида Мирзо Улуғбек номидаги Тошкент Давлат университетига ташриф буюрди. Қирғизистон раҳбари ТошДУ маданият саройида университет профессорлари, ўқитувчилари ва талабалари билан учрашди. Бу ерда табиий фанларни ривожлантиришга қўшган ҳиссаси ҳамда мамлакатларимиз ўртасидаги фан ва маданият соҳасида ҳамкорликни равнақ топтириш борасидаги хизматлари учун Қирғизистон Президенти, академик Асқар Акаевга ТошДУнинг фахрий доктори унвони топширилди.

Шу куни Қирғизистон Президенти Асқар Акаевнининг Ўзбекистонга расмий сафари ниҳоясига етди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ҳақида ўйлар

БИРИНЧИ НАВБАТДА - ИНСОН!

Мустақилликнинг биз кашф этган муҳим афзалликларидан бири инсон ҳақ-ҳуқуқлари ва эркинликлари ҳақида, шахс камолоти ҳақида ғамхўрлик давлат сиёсатига, бу сиёсатнинг бош йўналишига айланиб қолгани десак муболаға бўлмас. Зеро, буни сиз билан биз ўз ҳаёт тажрибамизда-мустақил тараққиётнинг паст-баланд машаққатли йўлидан бораётиб ҳам сезяпмиз, кўряпмиз.

Гапни кўп чўзмай, ҳаммамиз учун одатий бўлиб қолган бир манзарани эслатмоқчимиз. Республика Олий Мажлисининг еттинчи сессияси ўз ишини давом эттиряпти. Лекин унга тайёргарлик кеча, ўтган ҳафта ёки ўтган сессиядан кейин бошлангани йўқ. Аввало унинг кун тартибига қўйилган масалалар халқ ноиблари, мутахассислар томонидан ундан ҳам олдиндан тайёрланаётганлиги сир эмас. Мазкур сессияда муҳокама қилинаётган қонунларнинг кўпчилиги мустақиллик йилларида қабул қилинган қонуний ҳужжатларнинг мантиқий давоми, биз барпо этаётган ҳуқуқий демократик жамият сари қўйилаётган янги қадамлар эканлиги ҳам ойнадек равшан.

Ўзбекистон Конституциясининг тўрт йиллигига бағишланган нутқида юртбошимизнинг 1997 йилни «Инсон манфаатлари йили» деб эълон қилиш ҳусусидаги таклифини халқимиз ҳам мамнуният, ҳам фахр билан кутиб олди. Биз ҳам ўз хурсандчилигимизни яширмаган ҳолда ушбу таклиф ҳеч бир тасодифий эмаслигини, балки мамлакатимизда чуқур илдиз отиб бораётган инсонпарварлик сиёсатининг қонуний якуни эканлигини ҳам таъкидлаш жоиз деб ҳисоблаймиз. Бу сиёсат асослари ўша Ўзбекистон Конституциясида ўз ифодасини топганди ва унга изчил амал қилиб келиняпти.

Шу йилнинг ўзида Олий Мажлис сессияларида қабул қилинган икки муҳим қонунлар мажмуини эслайлик: Ўзбекистон Республикасининг Меҳнат Кодекси ва Ўзбекистон Республикасининг Фуқаролик Кодекси. Уларнинг ҳар иккаласи мамлакатимиз фуқароларининг энг муҳим ҳуқуқ ва эркинликларини кафолатлаб, уларни ҳар томонлама ҳимоялашга қаратилган қонунлар мажмуидир. Айни пайтда жамият ҳаёти шунчалар теран ва серқирраки, одамларнинг ўзаро муносабатлари, шахс ва жамият ўртасидаги муносабатлар билан боғлиқ ҳамма ҳолатлар бўйича ҳуқуқий йўриқларни ишлаб чиқиш учун ҳали жуда кўп қонунлар қабул қилиниши керак бўлади.

Бугунги сессияни мамлакатимиз Олий қонун чиқарувчи ҳокимияти бу йўлда собитқадамлик билан бораётганининг янги далилий исботи дейиш мумкин. Унинг кун тартибига киритилган қонунлар муҳокамаси шундан далолат бериб турибди. Энг аввало, «Ўзбекистон Республикасининг 1997 йилги давлат бюджети кўрсаткичлари тўғрисида»ги масала халқимизнинг барча қатламлари, биринчи навбатда ёрдамга муҳтож фуқароларнинг конкрет ижтимоий ҳимоясини таъминлашга қаратилганлиги билан ажралиб туради.

«Давлат уй-жой сиёсатининг асослари тўғрисида»ги, «Адвокатура тўғрисида»ги, «Ахборот олиш кафолатлари ва эркинлиги тўғрисида»ги, «Журналистнинг касбига доир фаолиятини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги, «Товар бозорларида монополистик фаолиятни чеклаш ва рақобат тўғрисида»ги ҳамда сессияда муҳокама этилаётган бошқа қонун лойиҳалари бевосита меҳнаткашларнинг манфаатларига тааллуқлидир. Уларнинг ҳар бири қабул қилиниши билан фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликлари кенгаяди ва қонуний кафолатланиши кўпаяди, демократик жараёнлар олдинга силжийди.

Дарвоқе, ана шу демократик жараёнларнинг эркин ифодаси бўлган сессия олдидаги илгарилари кузатилмаган бир ҳолатта эътиборингизни ҳавола этиш ўринли деб ўйлайман. Юқорида Олий Мажлис еттинчи сессиясига тайёргарлик анча олдиндан бошланганини айтгандик. Ҳақиқатан ҳам қонун чиқарувчи олий ҳокимиятимизнинг турли йўналишга ихтисослашган қўмиталари Олий Мажлис муҳокамасига киритилган қонун лойиҳаларини юқори малакали мутахассислар, юз йиллаб тўпланган бой тажриба асосида шаклланган жаҳон андозалари асосида синчиклаб таҳлил этувчи экспертлар иштирокида пухта ишлаб чиқишга интилишларини матбуот хабарларидан кўриб турдик.

Айниқса, ҳозирги сессияга тайёргарликнинг сўнгги босқичида Олий Мажлис қўмиталари фаолияти қизғин тус олганди. Улар ўзлари тайёрлаган қонун лойиҳаларини сўнгги муҳокамадан ўтказиш билан бирга, ушбу лойиҳалар қабул қилинган қонуний ҳужжатлар ва Олий Мажлис муҳокамасига киритилаётган бошқа қонун лойиҳалари билан қанчалик уйғунлашиши, бир-бирларини қанчалик тўлдириб ва айни пайтда улар орасида қарама-қаршилик, зиддиятларга йўл қўймаслик масалаларини кўриб чиқдилар.

Сиёсий партияларнинг Олий Мажлисдаги фракциялари сессия олдидан унинг таркибига киритилган қонун лойиҳаларини ўз йиғилишларида муҳокама қилиб, фикр мулоҳазаларини баён этишди. Бу йиғилишларда Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, Молия вазири Бахтиёр Ҳамидов маърузалар қилди. Фракциялар аъзоларининг мамлакат бюджети асосий кўрсаткичлари лойиҳасига доир саволларига жавоб берди. Олий Мажлис раисининг ўринбосари Б.Шодиева раҳбарлигидаги ишчи гуруҳи эса навбатдаги сессияга пухта тайёргарлик кўрилиши-қонун лойиҳалари синчиклаб ўрганиб чиқилиб, уларга тегишли ўзгартириш ва қўшимчалар киритилган ҳолда депутатларга барвақт етказилишини таъминлади.

Хуллас, республика Олий Мажлисининг еттинчи сессиясига барча демократик тамойилларга асосланган пухта тайёргарлик билан етиб келингани шубҳасиз. Энг муҳими, муҳокама этилган масалалар мустабид тузум даврида одатий бўлган дабдурустдан ва расмиятчилик учунгина ошкор этилиб, қонун кучига эга бўлмай, балки халқ депутатлари, кенг мутахассислар, экспертлар жамоаси, аксар ҳолларда, чет эллардан энг нуфузли қонуншуносларнинг талабчан синови ва чуқур таҳлилидан ўтганидан кейингина олий мақомли йиғинга тақдим этилди.

Шунинг учун ҳам халқимиз «Инсон манфаатлари йили» деб эълон қилинган 1997 йил арафасида бўлиб ўтаётган Олий Мажлис сессиясини келажакка ишонч, эзгу умидлар билан кутиб олди. Унинг мамлакатимиз бошдан кечираётган «ўтиш даври» деб аталмиш машаққатли босқични қисқартириб, келажаги буюк Ватанимизни чинакам фаровонлик йўлига олиб чиқишга хизмат қилишига ишончимиз комил.

Саид ВАЛИЙ

МАЪНАВИЯТСИЗ ТАРАҚҚИЁТ БЎЛМАЙДИ

Илгари хабар қилганимиздек, Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгашининг III мажлисида Федерация кенгаши раиси Ҳ. Жамолов «Ўзбекистон Президенти И. А. Каримовнинг «Маънавият ва маърифат» республика жамоатчилик маркази раҳбарияти ҳамда бошқаруви аъзолари билан учрашувда билдирган тавсияларини амалга ошириш борасида республика касаба уюшмаларининг ўрни ва вазифалари тўғрисида» маъруза қилди.

Нотиқ ўз маърузасида аввало яқинда ўз мустақиллигининг беш йиллиги ҳамда буюк саркарда ва давлат арбоби, Соҳибқирон Амир Темур таваллудининг 660 йиллигини кенг нишонлаган мамлакатимиз халқлари ўтган давр ичида ижтимоий-сиёсий, иқтисодий жабҳаларда қўлга киритган ютуқларга кенг тўхталди. Бу соҳада энг оммавий ташкилот касаба уюшмалари қўшаётган салмоқли ҳисса, ҳамда меҳнаткашлар ҳуқуқий, иқтисодий ва маънавий манфаатларини ҳимоя этишда касаба уюшмалари олиб бораётган самарали фаолияти таҳлил қилинди.

Шу йилнинг 27-28 ноябрь кунлари, дея давом этди маърузачи — Ўзбекистон Республикаси Меҳнат вазирлиги, касаба уюшмалари Федерацияси, товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар Палатаси «Ўзбекистонда ижтимоий диалог, жамоа шартномаси ва трипартизм (уч томонлама келишув)» мавзуида семинар ўтказишди. Унда меҳнаткашлар ва иш берувчиларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилишда томонларнинг ўзаро ҳамкорлиги, бунда жамоа шартномалари ва битимларнинг ўрни ҳақида фикр алмашилди.

Семинарда Бош Битимни ишлаб чиқиш ва унинг ижросини назорат қилиш, Олий Мажлисга тақдим қилинадиган ижтимоий қонунлар лойиҳаларини экспертиза қилувчи доимий Уч томонлама комиссияни тузиш тўғрисида тавсиянома берилди. Бундай комиссиялар вилоятларда ҳам тузилиши кўзда тутилган.

Касаба уюшмалари фаолиятининг муҳим йўналиши деб таъкидлади нотиқ асосий масалага ўтиб, — меҳнаткашларнинг маданий-маърифий манфаатларини муҳофаза қилишдир.

Республикамиз Президенти Ислом Каримов ҳар чиқишларида маънавият ва маърифат масалаларига катта эътибор билан қараш келажаги буюк демократик давлатни қуришда муҳим омил эканлигини такрор ва такрор уқтириб ўтади. Президентнинг «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик маркази фаолиятини янада такомиллаштириш ва самарадорлигини ошириш тўғрисида»ги Фармонида маънавий-маърифий ислоҳотлар давлат сиёсатининг асосий, устивор йўналиши, деб ҳисобланиши зарурлиги алоҳида таъкидланган.

Ҳозир республикамизда маънавият масаласидаги ишларни янада такомиллаштириш юзасидан бир қанча тадбирлар режалаштирилган. Бу хайрли ишларга касаба уюшмалари ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшиб келмоқда.

Маърузачи шулар ҳақида гапирар экан, Ўзбекистон касаба уюшмалари тизимида 450 га яқин маданият саройи ва уйи, клублар, 338 та киноқурилма мавжудлигини, икки миллиондан ортиқ китоб жамғармасига эга бўлган 400 дан зиёд кутубхона фаолият кўрсатаётганини таъкидлади. Мингдан ортиқ тўгарак ва бадиий ҳаваскорлик жамоаларида 30 мингга яқин ҳаваскор иштирок этмоқда. Ҳар йили оммавий маданий тадбирлар, хўжалик ишларига кетадиган харажатлар, мутахассисларга ҳақ тўлаш ва уларнинг малакасини оширишга касаба уюшмалари бюджетидан 120 млн. сўмга яқин маблағ ажратилади.

Бизнинг кўпгина маданий-маърифий ташкилотларимиз, шу жумладан, Навоий кон-металлургия комбинатининг «Фарҳод», «Навоийазот» бирлашмасининг «Ширин» маданият саройлари, Чирчиқ «Электркимё» ишлаб чиқариш бирлашмасининг маданият уйи нафақат ўзларининг меҳнат коллективларида ишлаётганларга, балки туман ва шаҳар аҳолисига ҳам хизмат қилиб келмоқда.

Олмалиқ «Аммофос» ишлаб чиқариш бирлашмаси, Ўзбекистон Темир йўлчилар, Самарқанд кимё заводи маданият саройлари олиб бораётган ишлар ҳам таҳсинга сазовордир. Ушбу муассасалардаги кўплаб бадиий ҳаваскорлик жамоалари турли тўгараклар меҳнаткашларга намунали маданий хизмат кўрсатмоқда.

Тошкент самолётсозлик ишлаб чиқариш бирлашмасининг маданият ва техника саройидаги 147 ҳаваскорлик гуруҳида 5600 нафар авиасозлар ва уларнинг фарзандлари ўзларининг маданий савияси ҳамда истеъдодини такомиллаштирмоқда.

Кейинги йилларда бу ерда инглиз ва давлат тилини ўрганиш курслари, бухгалтерия ҳисоби, сартарошлик каби тўгараклар пайдо бўлди. Саройда 35 йилдан бери «Парвоз» ашула ва рақс ансамбли, чолғу асбоблар халқ оркестри, 25 йилдан буён «Калинушка» халқ фольклор ансамбли, 20 йилдан бери «Веснушки» болалар намунавий ансамбли фаолият кўрсатмоқда.

Деҳқончилик — саноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси

(Давоми 2-бетда)

Етти иқлим нафаси

МДҲ МАМЛАКАТЛАРИДА

Тожикистон Президенти Имомали Раҳмоновнинг Москвада мухолифчилар етакчиси Саид Абдулло Нурий билан учрашуви муайян келишувлар билан якунланди. Тожикистондаги вазиятни яхшилаш мақсадида ташкил этиладиган Миллий яраш комиссиясига мухолифат вакили бошчилик қиладиган бўлди. И. Раҳмонов билан Саид Абдулло Нурий ўзаро музокаралар натижасидан мамнунлик билдириб, нотинчлик оқибатида бошқа юртларига кетиб қолган ватандошларини қайтиб келишга даъват қилдилар. Ўзаро аҳдлашувга биноан келгусида ҳукумат таркибига мухолифат вакиллари ҳам киритилади. Тожикистондаги айрим кучлар ва парламент раҳбарлари бу келишувни мамлакатнинг амалдаги Асосий Қонунига зид деб ҳисобламоқда.

* * *

Бир неча кун муқаддам Кремлда бевосита тўла қонли Президентлик фаолиятига киришган Борис Ельцин Чеченистонда январда бўладиган сайловларда халқаро кузатувчилар ҳозир бўлишига оид фикрни қўллаб-қувватлади. Чеченистон Президенти лавозимига ўн тўққиз номзод кўрсатилди.

* * *

Украина халқаро ҳаво йўллари миллий авиакомпанияси акцияларининг давлатга тегишли ўн саккиз фоизи сотилди. Бу акцияларни Австрия ва Швейцария авиакомпаниялари имтиёзли шартлар билан тўққиз миллион Америка доллари миқдорида ҳақ тўлаб сотиб олганлар. Украина авиакомпаниясининг тайёралари ҳозирги пайтда жаҳоннинг тўққиз мамлакати, асосан Европа давлатлари пойтахтларига учмоқда.

* * *

Қозоғистоннинг Каспий денгизи соҳилидан Қора денгиз соҳили томон тортиладиган қувурни ётқизишда бир неча чет давлатларнинг компаниялари иштирок этади.

Мазкур лойиҳани 1998 йилда тўла амалга ошириш мўлжалланмоқда. Бу йирик қувурнинг ишга туширилиши натижасида Шарқий Сибирь ва Қозоғистондан қазиб олинаётган нефтни Қора денгиз орқали бошқа давлатларга етказиб берилади. Бу муҳим лойиҳага оид ҳужжат яқин вақт ичида имзоланиши ва давлат бошлиқлари томонидан тасдиқланиши кутилмоқда.

* * *

ХОРИЖДА

Сербияда ҳукумат билан мухолифчилар ўртасидаги келишмовчилик ҳамон давом этмоқда. Президент С. Милошевич оммавий намойишларни таъқиқлаб қўйишни мўлжалламоқда. Бу таъқиқ бузиладиган бўлса, махсус полиция бўлинмалари ишга солиниши пўписа қилинаётир. Афтидан, халқаро ташкилотларнинг огоҳлантиришни Президент ва унинг маъмуриятига етарли таъсир кўрсатмаган. Ваҳоланки, Сербия мухолифчилар билан муросага келмаса, унга нисбатан иқтисодий жазо чоралари кўрилиши маълум қилинган.

* * *

Германиянинг Франкфурт Майн шаҳрида фожеа рўй берди. Рождество байрами муносабати билан черковга йиғилаётган аҳоли орасида аёллардан бири гранатани портлатиши яна икки аёлнинг ҳаётига зомин бўлди. Аёлнинг шахсияти, нима мақсадда шундай йўл тутганлигини ҳозирча аниқланганини йўқ.

* * *

Ҳиндистоннинг Шимолий Шарқидаги штатларидан бирининг саноат вазирига суиқасд қилинди. Вазир шикастланмаганига қарамай, бомба портлаши оқибатида турмуш ўртоғи, қизи ва невараси нобуд бўлди. Аксига бу оила ҳам черковдан Рождество байрами муносабати билан қилинган ибодатдан келаётган бир пайтда шундай фожеа содир бўлди. Ҳиндистон ахборот агентликларининг хабарларига қараганда, мина қўйилган енгил автомашинанинг портлаши оқибатидан яна йигирма киши ҳам жароҳатланган.

* * *

Қатар ҳукумати қўшни Баҳрайндан жосусликда айбланиб қўлга олинган икки фуқаросини зудлик билан озод этишни талаб қилди. Қатар томонининг фикрига кўра, унинг фуқароларига сохта айбномалар қўйилмоқда. Қатар томони шунингдек, қўлга олинган бир эркак билан аёл Баҳрайнда асоссиз жиноятга иқрор қилдириш учун қийноққа солинаётган бўлиши мумкин, деб ҳисобламоқда. Қатар фуқаролари Баҳрайнда уч йилдирки, қамоқда сақланмоқда.

* * *

Чоршанба куни тун ярмидан оққанда Сурия ва Исроилда зилзила бўлган. Сурияда Рихтер даражаси бўйича 5,3 балл билан ер силкинган. Исроил аҳолиси ҳам кучли ер силкинишидан уйғониб кетганлар. Нобуд бўлганлар ва кўрилган талофат ҳақида хабар қилинмаган.

* * *

Афғонистоннинг ағдариб ташланган Президенти Б. Раббонийни Эрон қўллаб-қувватламоқда. Афғонистон шимолида Б. Раббонийнинг Эрон ташқи ишлари вазири муовини билан учрашувида шу нарса маълум қилинди. Музокаралар чоғида Афғонистондаги вазиятни ҳал қилиш масалалари муҳокама қилинди. Ҳокимиятдан маҳрум қилинганига қарамасдан Эрон Б. Раббонийни Афғонистоннинг қонуний Президенти сифатида тан олмоқда.

Жаҳон ахборот агентликларининг материаллари асосида

МАЪНАВИЯТСИЗ ТАРАҚҚИЁТ БЎЛМАЙДИ

(Боши 1-бетда)

Бухоро туман қўмитасига қарашли «Қодир» оилавий бадиий ҳаваскорлик дастаси янги иш услубини жорий қилди. Туман касаба қўмитасида махсус ҳисоб рақами очилиб, кўпгина ташкилот ва корхоналар билан шартномалар тузилган. Улардан тушаётган маблағлар бадиий ҳаваскорликни ривожлантиришга, уларнинг моддий негизини яхшилашга сарфланмоқда.

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши раёсатининг 1993 йил 21 майдаги қарорига биноан халқ ҳаваскорлик жамоаларининг ижодини ривожлантириш ва тарғиб қилишга катта ҳисса қўшган бадиий ҳаваскорлик қатнашчилари, намунали жамоа ва клуб муассасалари, адабиёт ва профессионал санъат арбоблари, журналислар учун Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгашининг 5 та мукофоти таъсис этилган. Мукофотга сазовор бўлганларга «Ўзбекистон касаба уюшмалари мукофотининг соҳиби» унвони, диплом, 10 та энг кам ойлик маош миқдорида пул мукофоти ҳамда қимматбаҳо совға берилиши белгиланган.

Ўтган давр ичида Фарғонадаги тўқимачилар маданият саройи, Косон туманидан «Суғдиёна» тожик ашула ва рақс, Гурлан туманидан Аму-занг ашула ва рақс жамоалари, Нукус давлат университетининг «Хурлиман», Тошкент давлат аграр университетининг «Гулшан» халқ ҳаваскорлик жамоалари, Фарғона «Азот» ишлаб чиқариш бирлашмасининг «Фантазия» шоу рақс гуруҳи ушбу мукофотнинг соҳиби бўлди.

Бундан ташқари ҳаваскорлик санъатини ривожлантириш, миллий қадриятларни тиклашдаги алоҳида хизматлари ҳамда юксак ижрочилик маҳорати учун 80 га яқин бадиий ҳаваскорлик гуруҳи, даста жамоаларига «Халқ бадиий ҳаваскорлик жамоаси», болалар жамоаларига эса «Намунали бадиий ҳаваскорлик жамоаси» унвонлари берилган. Улар орасида «Навоийазот» ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли «Ширин» маданият саройининг ҳаваскорлик академик хори, Ўзбекистон металлургия заводи маданият саройининг «Шодиёна», Наманган вилояти Косонсой «Атлас» ишлаб чиқариш бирлашмаси маданият уйининг тожик фольклор жамоалари, Қорақалпоғистон Республикаси Қозоқ миллий марказининг «Бесқала» ҳаваскорлик театри ва яна бир қанча жамоалар бор.

Мамлакатимиз мустақиллигининг 5 йиллигига бағишлаб ўтказилган «Ўзбекистон — Ватаним маним» республика кўрик-танловида касаба уюшмалари маданият масканларининг жамоалари ҳам фаол иштирок этганлиги қувонарли ҳолдир. Ҳар йили август ойининг учинчи якшанбаси қўшиқ байрами куни деб эълон қилиниши маданият муассасаларидаги ижодкор ва ҳаваскорларни янада руҳлантирди. Ҳаваскорлик жамоалари 1997 йилда ўтказиладиган кўрик-танловга тайёргарлик ишларини бошлаб юбордилар.

Шу билан бирга бозор иқтисодиётига, хўжалик юритишнинг янги шаклларига ўтиш жараёнида маданий-маърифий муассасалар фаолияти бир мунча сустлашиб бораётганлиги сир эмас. Тизимимиздаги маданий-маърифий масканлар фаолиятида қатор муаммолар ва камчиликлар мавжуд. Энг аввало мазкур соҳа касаба ташкилотларининг диққат назаридан четда қолиб келаётганлигини таъкидлаш зарур. Кейинги 4-5 йил ичида кўпчилик вилоят касаба уюшмалари Кенгашида, тармоқ касаба уюшмаси Марказий Қўмиталарида маданий-маърифий муассасалар иши муҳокама этилмаган.

Тармоқ касаба уюшмалари Марказий қўмиталарида бу масала билан шуғулланувчи ходимлар қисқартирилган бўлса, вилоят кенгашларида эса бир кишидан иборат бўлим мавжуд.

Кўпгина қишлоқ жойлардаги маданий-маърифий муассасаларнинг аҳволи ачинарли. Уларнинг техника ускуналари, муҳандислик тизимлари батамом эскирган. Тўгарак машғулотлари ўтказиладиган, кино кўрсатадиган, турли хил тадбирлар ўтадиган хоналарнинг аксарияти қайта жиҳозланиш ва таъмирлашга муҳтож. Қишки мавсум пайтида улар иситилмайди.

Энг йирик бўлган Деҳқончилик-саноат мажмуи ходимлари касаба уюшмасида маданият ва маърифат масалаларига етарлича эътибор бермай келинаётир. Юртбошимизнинг Самарқанд, Бухоро, Жиззах, Сирдарё вилоят кенгашларининг йиғилишларида маданий-оқартув муассасаларининг ишлари ёмон аҳволдалигини уқтириб ўтиши касаба уюшмаларига ҳам тааллуқлидир. Қишлоқ жойлардаги маданият уйлари ва клубларнинг учдан бир қисмида бирорта ҳам бадиий ҳаваскорлик жамоалари, халқ амалий санъати ва техник студиялар ташкил этилмаган.

Бадиий ҳаваскорликнинг энг оммавий турларидан бўлган халқ чолғу оркестрлари, хор жамоалари, кино, фото, халқ амалий санъати студиялари йилдан-йилга камайиб, уларнинг миқдори тўрт йил ичида икки мингтага қисқарган. Киноқурилмаларнинг учдан икки қисми бугунги кунда ишламаяпти.

Шуниси ачинарлики, айрим корхона раҳбарлари иқтисодий қийинчиликларни рўкач қилиб маданият масканларини сотиб ёки тижорат соҳасига ўтказиб юбормоқдалар. Масалан, Сирдарё вилояти Меҳнатобод ва Ховос туманларидаги иккита маданият уйи тижорат тизимига ўтказилган. Бобур номидаги полизчилик ва узумчилик концернининг маданият саройи, бу ҳам Ховос туманида, хусусий шахсга атиги 100 минг сўмга сотиб юборилган.

Сурхондарё, Навоий вилоятлари касаба уюшмаларида маблағ етишмаслиги туфайли барча турдаги клублар ва кутубхоналар, киноқурилмалар штатлари билан деҳқончилик саноати мажмуига қарашли хўжаликларга ўтказилиб юборилган Қорақалпоғистонда бу муассасалар давлат тизимига ўтказилган.

Мулк шакллари ўзгарган тақдирда, жумладан, ҳиссадорлик жамиятлари ташкил этилаётганда ижтимоий йўналишдаги масканлар меҳнат жамоалари ва уларнинг уюшмаларига бепул ўтказилиши қонунларимизда кўзда тутилгани сизларга маълум. Модомики шундай экан, касаба уюшмалари бугунги кунда меҳнаткашларнинг маданий-маърифий манфаатларини ҳимоя қилувчи ягона жамоат ташкилоти сифатида мазкур масканлардан янада самаралироқ фойдаланиш чора-тадбирларини излашлари лозим.

Аҳолига маданий-маърифий хизмат кўрсатувчи воситаларнинг яна бир муҳим тури — кутубхоналардир, — дея таъкидлади нотиқ сўзини давом эттириб. Касаба уюшмалари тизимида, юқорида айтилганидек, икки миллион китоб жамғармасига эга бўлган 400 дан ортиқ кутубхона бор.

«Қизилқумноёбметаллолтин» концерни корхоналари касаба ташкилотларига Сирдарёдаги «Малик» жамоа хўжалигининг маданият саройига, Нукус аэропортига қарашли кутубхоналар меҳнаткашларни бадиий, ижтимоий-сиёсий, техник адабиётлар, оммавий ахборот воситалари билан таъминлаб, улар ўртасида мамлакатимизда ҳуқуқий-демократик ислоҳотларни янада чуқурлаштиришга қаратилган сиёсатни тарғиб қилишга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар.

Деҳқончилик — саноат мажмуи ходимлари касаба уюшмасининг Андижон вилоятидаги бир қатор бошланғич ташкилотлари, Самарқанддаги Оқтош пахта тозалаш корхонаси, Ургут халқ таълими бўлими касаба қўмиталари ва бошқа қатор муассасаларнинг кутубхоналари ўзларининг ички имкониятларидан фойдаланиб, аҳолига намунали хизмат кўрсатмоқдалар.

Юқорида қайд этиб ўтилганлар билан бирга Ҳ. Б. Жамолов бу соҳадаги қатор камчиликларни ҳам тилга олди.

Жумладан, Касаба уюшмалари кутубхоналаридаги биринчи ташвишли ҳол — китобхонлар сони билан боғлиқдир. Бошқа тизимдаги ҳар бир кутубхонадаги китобхонларнинг ўртача сони 941 кишидан иборат бўлса, тизимимиздаги кутубхоналарда бу рақам ўртача 180 кишини ташкил этади.

Бир қатор ташкилотларда кутубхоналарга эътибор сусайиб кетди, баъзи жойларда эса улар умуман ёпиб қўйилди. Сирдарё вилоятининг Меҳнатобод, Оқолтин, Навоий вилоятининг Навбаҳор, Сурхондарёнинг Музробод, Наманган даги Поп ва бошқа туманлардаги кўпчилик кутубхоналарда бир неча йидан буён бирор дона ҳам янги китоб сотиб олингани йўқ.

Аксари кутубхоналарнинг бинолари, хоналари таъмирталаб, жиҳозлар етишмайди, китобларни сақлаш талабга жавоб бермайди. Бундай аҳвол кутубхоналар нуфузи пасайишига, уларнинг жамият ижтимоий ва маънавий ривожланишидаги роли тушиб кетишига сабаб бўлмоқда.

Кутубхоналар тармоғининг ривожланиш ва мустаҳкамланиш жараёни китоб тарғиботини такомиллаштириш, уни кенг меҳнаткашлар оммасига етказиш билан бевосита боғлиқдир. Аммо, кўпчилик кутубхоналарда оммавий тадбирларни ўтказиш шакллари бир андозада бўлиб қолган, кенг халқ оммасининг дидига жавоб бермайди. Бундан ташқари, кутубхоналарнинг китоб жавонлари китобхонларнинг маънавий эҳтиёжидан узоқ бўлган рисолалар, мазмунан эскирган монография ва бошқа сифатсиз нашрлар билан тўла.

Кўриб турибсизки — деди нотиқ, — меҳнаткашларни маънавий-маданий манфаатларини ҳимоя қилиш борасида ҳал қилиниши лозим бўлган кўпгина муаммолар мавжуд. Улар ўзининг ижобий ечимини тезроқ топиши учун биз бугун муҳим тадбирларни белгилаб олишимиз лозим.

Энг аввало, мазкур масала вилоят ҳамда тармоқ касаба уюшмалари Марказий қўмиталарининг иш фаолиятида асосий ўрин эгаллаши зарур.

Иккинчидан, маданий-маърифий муассасаларни маблағ билан таъминлашнинг қолдиқ тамойилидан воз кечишимиз керак.

Бунинг учун хўжалик раҳбарлари — ҳокимликлар билан тузиладиган шартномаларда мазкур соҳа ташкилотларига коммунал хўжалик, электр энергия, газ ва бошқа харажат тўловларига, маҳаллий солиқларга айрим имтиёзлар бериш, биноларни таъмирлаш, мусиқа чолғу асбоблари, овоз кучайтириш аппаратлари, бадиий ҳаваскорлик тўгараклари учун махсус либослар, кутубхоналарга керакли адабиёт ва жиҳозларни олишда кўмаклашиш кўзда тутилиши лозим.

Учинчидан, ёшларни тарбиялашда, уларга Ватан тарихи, истиқлол шарофати, миллий қадриятлар, келажак тараққиёти ҳақида маълумот беришни йўлга қўйиш ва бу соҳада «Камолот», «Маҳалла» жамғармалари билан ҳамкорликни мунтазам давом эттириш зарур. Айниқса касаба уюшмалари Федерацияси билан «Камолот» жамғармаси ўртасида имзоланган Битимнинг бажарилишини назорат қилиш ва таъминлаш бу ўринда ўзининг ижобий натижаларини беради, деб ўйлаймиз.

Биз Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши билан «Маънавият ва маърифат» республика жамоатчилик маркази ўртасида ҳам Битим тузишни таклиф қиламиз, — сўзида давом этди Ўзбекистон КУФК раиси. Унда икки ташкилотнинг биргаликда олиб борадиган ишлари, касаба уюшмалар қарамоғида бўлган маданият иншоотларини марказга бепул ижарага бериш, марказ томонидан эса мазкур масканларда корхона ва жамоаларнинг меҳнаткашлари учун турли тадбирлар ўтказилиши назарда тутилиши керак.

Тўртинчидан, маданий-маърифий масканлардаги тўгараклар, студиялар, ҳаваскорлик жамоаларининг репертуарларини, республикамиз раҳбариятининг маънавият муассасалари олдига қўйган талаблари асосида қайта кўриб чиқиш лозим. Маданият саройлари ва клубларида «Маънавият музейлари», «Маънавият хоналари», «Маънавият бурчаклари»ни ташкил этишга ҳам эътибор қаратилиши керак.

Бугун биз тилга олиб ўтган муаммолар билан нафақат касаба уюшмалари, балки бошқа тизим ташкилотлари ҳам фаол шуғулланишлари керак ва шуғулланмоқдалар. Шуни назарда тутиб, биз бугунги мажлисимизга Маданият ишлари вазирлиги, «Камолот», «Маърифат ва маънавият», «Маҳалла» жамғармалари раҳбарларини таклиф этганмиз.

Биз бу ташкилотлар билан ҳамкорликда кўпгина тадбирларимизни амалга ошириб келаяпмиз ва бундан кейин ҳам шундай бўлади деб ўйлаймиз.

Шу билан бирга, республикада мазкур соҳани меъёрлаштирувчи Ўзбекистон республикасининг «Маданият тўғрисида»ги ва «Кутубхоначилик иши ҳақида»ги Қонунларини қабул қилиш мақсадга мувофиқ бўлар эди деб ҳисоблаймиз.

Юртбошимиз Ўзбекистон Конституцияси қабул қилинганининг тўрт йиллигига бағишланган тантанали йиғилишда «1997 йилни Инсон манфаатлари йили» деб эълон қилиб, «Ҳар биримиз мана шу эзгу мақсад рўёбга чиқиши учун муносиб ҳисса қўшсак» деган таклиф киритди.

Бу шиорни амалга оширишда касаба уюшмалари ташкилотларининг ҳам ўзига хос ўрни бор. Айниқса, меҳнаткашларнинг турмуш ва иш шароитларини бирмунча бўлса ҳам яхшилаш, уларни соғломлаштириш, ёз мавсумида болаларнинг саломатлигини тиклаб, яхши хордиқ чиқаришларига кўмаклашиш — ана шу хайрли ишлардан биридир.

Бугунги кун тартибига киритилган масала ҳам инсон манфаатларини ҳимоя қилиш, халқимизнинг маданий-маърифий меросларига бўлган интилишини қониқтиришга кўмак беришга бағишлангандир. Биз бундан буён ҳам шу соҳадаги фаолиятимизни такомиллаштириб ва ривожлантириб бораверамиз ва бунда жамиятимизнинг илғор кучлари — сиёсий партиялар, жамоат ташкилотлари билан ҳамкорликни кучайтираверамиз.

Буюртмачи ва ишлаб чиқарувчи: ўзаро масъулият ва бурч

ШАРТНОМА МАДАНИЯТИНИ ЎРГАНИШ ПАЙТИ КЕЛДИ

Мамлакатимизда олиб борилаётган иқтисодий ислоҳотлар жараёнида хўжалик юритувчи субъектлар ўртасида муносабатларни тартибга солувчи шартномаларнинг, жумладан, контракттация шартномаларининг аҳамияти катта. Контрактация шартномаси халқ таъминоти ва қишлоқ хўжалик корхоналари иқтисодини яхшилашнинг асосий манбаларидан биридир. Ғалла, пахта, мева-сабзавот ва бошқа қишлоқ хўжалик ҳамда чорвачилик маҳсулотлари етиштириш бўйича республикамизда етакчи ўринлардан бирини эгаллайдиган Қашқадарё вилоятида контрактация шартномаларини тузиш ва ижро этиш қандай аҳволда? Мухбиримиз вилоят хўжалик суди раиси, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган юрист Мирза Ҳамроевич ТУРСУНОВ билан шу ҳақда суҳбатлашди.

- Мирза Ҳамроевич, аввало контрактация шартномаларининг аҳамияти ҳақида гапирсангиз.

- Контрактация шартномаси қишлоқ хўжалик корхоналари, жумладан, деҳқон-фермер хўжаликлари билан қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилувчилар (тайёрлов, савдо, қайта ишловчи ва бошқалар) ўртасида тузиладиган шартномалардир. Унда хўжаликлар шартномада кўзда тутилган миқдорда, сифатда, турда ва муддатда қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштириб бериш мажбуриятини, тайёрловчи эса уни қабул қилиш, келишилган нархлар бўйича тўлаш, ишлаб чиқаришни ташкил этиш, аванс бериш ва маҳсулотни транспортда ташиш мажбуриятини ўз зиммасига олади. Контрактация шартномаси тузиш ва бажариш тартиби Ўзбекистон Республикасининг бир қатор қонун ва ҳужжатларида белгилаб берилган. Оддийроқ қилиб айтадиган бўлсак, контрактация шартномаси ишлаб чиқарувчиларни, яъни деҳқонларни қайта ишловчи ва тайёрловчи корхоналар зўравонлигидан ҳимоялашга хизмат қилади.

- Вилоятда бундай шартномаларнинг бажарилиши қай аҳволда? Умуман кутилган натижаларни бераяптими?

- Вилоят ҳокимлиги, прокуратура, хўжалик суди ва бошқа ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари контрактация шартномаларининг ўз вақтида ва қонуний тузилишини, ижросини назорат қилиб бормоқда. Шуни таъкидлаб ўтиш лозимки, кўплаб хўжалик раҳбарлари, ижарачи ва фермерлар шартномага бефарқ қарайдилар, у билан ишлашни билмайдилар. Улар ўз имкониятлари, ҳуқуқ ва мажбуриятларини билмаган ҳолда фойдаларини ўйламай қайта ишловчилар тайёрлаб келган шартнома матнига имзо чекиб юбораверадилар. Бундай хўжакўрсинга тузилган шартномалар хўжаликка ҳеч қандай фойда келтирмайди.

Хўжаликларга шартномада белгиланган аванс пулларини бермаслик, етиштирилган маҳсулотларни тайёрловчилар ўз вақтида қабул қилмаслик ёки шартнома бўйича маҳсулот етказиб бермаслик ҳоллари доимо учраб туради. Лекин 1996 йилнинг 11 ойи давомида вилоят хўжалик судига контрактация шартномаси ижроси бўйича даъво аризаси билан хўжаликлар деярли мурожаат қилишмади. Бунинг сабаби юқорида таъкидланганидек, шартнома маданиятининг етишмаслиги эмасми? Вилоят хўжалик суди, прокуратураси ва солиқ бошқармаси томонидан 1996 йил август - сентябрь ойларида Китоб ва Шаҳрисабз туманларидаги айрим хўжаликлар ҳамда Шаҳрисабз консерва очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти, Қарши гўшт комбинати, Қарши консерва ва шароб заводи, «Қаршисут», «Қаршипахтасаноатсотиш» очиқ ҳиссадорлик жамиятларида контрактация шартномаларининг тузилиши ва ижроси бўйича олиб борилаётган ишлар кўриб чиқилди. Текширишлардан аён бўлдики, мазкур хўжалик ва корхоналарда шартномаларни тузиш, ижросини назорат қилиш вазифаси раҳбариятнинг буйруғи ёки қарори билан бирон шахсга юклатилмаган. Яъни шартномаларнинг ижросини ҳеч ким назорат қилиб бормайди. Шаҳрисабз консерва очиқ ҳиссадорлик жамияти 1996 йилда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари харид қилиш учун вилоятдаги хўжаликлар билан 110 га яқин контрактация шартномаси тузган. Улар шакл жиҳатидан республика Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 29 августдаги қарори билан тасдиқланган «Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари контрактация шартномаларини тузиш ва бажариш тартиби тўғрисида»ги Низом асосида тузилган. Лекин улар чуқурроқ таҳлил қилинса, ҳаракатдаги қонунчилик ва Президентимизнинг маҳсулот етиштирувчиларга айрим имтиёзлар бериш тўғрисидаги фармонлари талаблари бу шартномаларда бузилганлиги маълум бўлади. Улар фақат ўз манфаатларини кўзлаб бир томонлама, монополистик усулда тузилган. Шартномаларда топширилиши лозим бўлган маҳсулотларнинг умумий миқдори кўрсатилгани ҳолда, уларнинг нархи, қабул қилиб олиш жадвали, вақти, бериладиган авансининг миқдори ва вақти қайд этилмаган. Бу эса хўжаликлар билан консерва заводи ўртасида турли келишмовчиликларни келтириб чиқармоқда. Масалан, 1996 йил биринчи ярмида завод томонидан Китоб туманидаги Р.Шойманов номли жамоа-ширкат хўжалиги ҳисоб рақамига ўтказиб берилган пул маблағи (1,5 миллион сўм) хўжалик фикрича 1996 йилда топшириладиган маҳсулотга бериладиган аванс пули экан. Завод маъмурияти эса бу пулни 1995 йилда топширилган маҳсулот қиймати деб ҳисоблайди. Вилоят прокуратураси жамоа-ширкат хўжалиги манфаатини кўзлаб хўжалик судига даъво аризаси билан мурожаат қилди. Суд ушбу низони кўриб чиқиб, уни хўжалик фойдасига ҳал этди.

- Прокуратура органларининг бу масалага кўпроқ аралашиб туришига тўғри келадими?

- Юқорида айтиб ўтилганидек, бу йил давомида биронта маҳсулот етиштирувчи ёки уни қабул қилиб олувчи контрактация шартномаси бўйича хўжалик судига мурожаат этгани йўқ. Лекин, вилоят прокуратураси бу борада тегишли ижобий ишларни олиб бормоқда. Вилоят прокуратураси Яккабоғ тумани хўжаликлари манфаатини кўзлаб 8 та, Китоб тумани хўжаликлари фойдасига 2 та даъво аризаси билдирди. Вилоят хўжалик судининг қарори билан Шаҳрисабз ва Яккабоғ консерва-шароб заводларидан ушбу хўжаликлар фойдасига 4 миллион сўмдан ортиқ қарз суммаси ундириб берилди.

- Маҳсулот етиштириб берувчилар ҳам доимо ўз мажбуриятларини бажаришаяпти, деб ўйлайсизми?

- Контрактация шартномаси тўғрисидаги Низомда уни томонлар келишилган тартибда ва муддатда бажаришмаса келиб чиқадиган жавобгарлик ҳам кўрсатилган. Жумладан, хўжалик тайёрловчига маҳсулотни ўз вақтида топширмаса, маҳсулот қийматининг 25 фоизи миқдорида жарима тўлайди. Шартноманинг бу талаблари вилоятдаги кўплаб хўжаликлар томонидан бузилмоқда. Кўрсатилган муддатларда маҳсулот етказиб берилмаганлиги учун айрим ишлаб чиқариш корхоналари, масалан, гўшт, сут комбинатлари, консерва заводлари тўлиқ қувват билан ишлай олмаяпти. Бундан эса халқ хўжалигига катта зарар кўрмоқда. Эндиликда хўжаликлар ва корхоналарда юридик хизматни яхшилаш, мутасадди раҳбарларнинг ҳуқуқий савиясини ва масъулиятини ошириш лозим. Иқтисодий ислоҳотларнинг тақдири шуни тақозо этади.

Муродилла КЕНГБОЕВ
суҳбатлашди

Маданият хабарлари

«Ўзбекистон-Контакт» журнали таҳририятида «Сеул — 96» халқаро пуфлаб чаладиган халқ чолғулари фестивали — танловининг 1-ўрин совриндори найчи Ғофур Норбоев билан учрашув бўлиб ўтди. «Суғдиёна» халқ чолғу ансамбли камер оркестрининг яккахон созандаси Ғофур Норбоев фестиваль-танлов таассуротлари ҳақида сўзлади. Республика халқаро маданий-маърифий алоқалар миллий уюшмаси раиси муовини Н. И. Иброҳимова «Суғдиёна» ансамбли тарихи ҳақида маълумот берди.

***

Тошкентда Германия, Франция ва Ўзбекистон ёш мусиқачиларининг уч томлама учрашуви бўлиб ўтди. Учрашувда Франциянинг Ўзбекистондаги элчихонаси вакили, маданият масалалари бўйича маслаҳатчи жаноб П. Шувен ва Германиянинг Ўзбекистондаги элчихонаси вакили Волтер хоним ҳамда «Ўзбекистон-Германия» дўстлик жамияти вице-президенти, академик Т. Йўлдошбоевлар қатнашдилар. Ёш мусиқачилар ижро этган куйлар йиғилганларда катта таассурот қолдирди.

***

А. Навоий номли опера ва балет театрида Республика Халқаро маданий маърифий алоқалар уюшмаси Ўзбекистон Маданият ишлари вазирлиги билан ҳамкорликда «Япония бугун» номли фотокўргазма ташкил этдилар. Фотокўргазма томошабинларни Япониянинг турли соҳалридаги ютуқлари, урф-одат ва маданияти билан яқиндан танишишларига имкон яратди.

ҒАЙРАТ РАХМАТУЛЛАЕВ
Матбуот ва ахборот сектри мудири

Касаба уюшмаларида

МАҚСАД - ИНСОН ФАРОВОНЛИГИ

Кучли ижтимоий ҳимоя-Ўзбекистонда бозор ислоҳотлари негизига қурилган беш асосий принциплардан биридир. Мамлакатимизда олиб борилаётган давлат сиёсати аввал бошданоқ аниқ фуқарога йўналтирилгандир. Бу касаба уюшмалар зиммасига юклатилган вазифаларга тўла мос келади. Зеро, айни касаба уюшмалар шу принципларни амалга оширишга имкон беради.

Мамлакатимиз раҳбари И.А.Каримов янги ташаббус билан чиқди: 1997 йил—инсон манфаатлари йили деб эълон қилинди. Ўзбекистон Алоқа ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитасининг пленуми юртбошимизнинг ана шу даъвати асосида тармоқ битимларини амалга ошириш бўйича касаба уюшмалар органлари фаолиятини такомиллаштиришга бағишланди.

Касаба уюшма Марказий Қўмитаси раиси Т.Назаржонов маърузаси ва пленум қатнашчилари нутқларида битимларнинг муваффақиятли бажарилиши юртбошимиз ташаббусини рўёбга чиқаришга салмоқли ҳисса бўлиши таъкидланди.

Афсуски, тармоқда 1996-1997 йилларда тузилган Битимлар бир қатор объектив ва субъектив сабабларга кўра тўла амалга ошмаяпти. Маърузачи таъкидлаб ўтганидек, айрим раҳбарларнинг меҳнат жамоалари эҳтиёжларига, алоқачиларнинг ижтимоий муаммоларига бефарқ қарашлари, касаба уюшма органлари томонидан ўз мажбуриятларига совуққонлик билан қарашлари туфайли юз бермоқда.

Пленум иштирокчилари тармоқда меҳнат муҳофазаси, меҳнаткашларни соғломлаштириш масалаларини ҳам кенг муҳокама қилдилар. Ҳисобот даврида тармоқ касаба уюшмасининг халқаро фаолияти ривожланганлиги қайд қилиб ўтилди. Халқаро Алоқа ходимлари касаба уюшмаси халқаро бирлашмаси (РТТI) ва Япониянинг «Дзентей» почта ходимлари касаба уюшмаси билан алоқалар ўрнатилди. Пленумда Ўзбекистон Алоқа ходимлари касаб уюшмасининг Халқаро почта, телеграф, телефон касаба уюшмалар бирлашмаси (РТТI)га кириш ҳақида қарор қабул қилинди.

Пленум қатнашчилари қабул қилинган қарорда Ўзбекистон Республикаси Президенти И.А.Каримовнинг 1997 йилни—инсон манфаатлари йили деб эълон қилиш ҳақидаги даъватини маъқуллайдилар ва қўллаб-қувватлайдилар. Бу даъват 1997 йилда битимлар бажарилишини таъминлашда муҳим аҳамият касб этишини таъкидладилар.

Пленум ишида Ўзбекистон Алоқа вазири А.Жўрабоев қатнашди ва нутқ сўзлади.

Александр СИЛЕЕНКОВ

БАҲОРГА ШАЙ

Гўзалкент туманидаги Шароф Рашидов номли жамоа хўжалиги аъзолари баҳорда ишлатиладиган техника воситаларини таъмирлашни охирига етказишди. Техника воситаларини барвақт кўкламга шайлаб қўйишда «Нури ислом» кичик корхонасининг ҳиссасига катта бўлди. Корхона Россиянинг Ярославль шаҳридан эҳтиёт қисмларни ўз вақтида олиб келишга эришди.

ФИДОЙИ САНЪАТКОР

Ўзбекистон халқ артисти Танаберди Қурбоновни санъат мухлислари жуда яхши билишади. Элу юртимиз учун фидойилик билан меҳнат қилаётган санъаткор 60 ёшга тўлди. Мухлислар уни қутлуғ ёши билан табрикладилар, ижодига барака, узоқ умр тиладилар, совға-саломалар топширдилар.

Санъаткорни муборак ёши билан табриклашга бағишланган тантанада вилоят ҳокими А. Мардиев, республика маданият ишлари вазирининг биринчи ўринбосари М. Абдуқундузов иштирок этди.

Р. ҚУРБОНОВ

ХАРИДОРЛАРГА БАЙРАМ ХИЗМАТИ

Бугун мамлакатимиз муҳим бир даврни — бозор иқтисодиёти даврини бошдан кечирмоқда. Халқимиз сабр - бардош билан иқтисодий қийинчиликларни енгиб янги йилни қаршилаш арафасида турибди. Ҳа, қуни кетиб ози қолди, ойдин, фаровон кунлар яқин.

«Бугун Президентимиз жон куйдириб халқ турмушини яхшилаш, тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш, дастурхонимиз тўкинлигининг рамзи бўлган бозорларимиздаги аҳволни яхшилаш, истеъмолчи манфаатини ҳар нарсадан устун эканлиги ҳақида кўп гапиряптилар.

Шундай экан биз ҳам қўл қовуштириб турмаслигимиз даркор», — деди биз ташриф буюрган «Сирғали» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти раиси муовини М. Шермуҳамедов.

Ҳақиқий инсонлар меҳнат қилаётганлиги бозордаги шароитдан кўриниб турибди. Бозорда маиший хизмат иншоотлари — сартарошхона, пойабзал тузатиш, телевизор тузатиш устахонаси ва тиш даволаш кичик поликлиникаси хизматидан ҳамма мамнун.

Шунингдек, бозорда номозхонлар учун махсус хона ажратилган. Умуман яқинда қайтадан қурилиб фаолият кўрсатаётган 450 ўринли бозорда ҳамма шароитлар мавжуд. Деҳқон бозор-ўчарини тугатгач бемалол кийим-кечак, рўзғор буюмларини харид қилиши мумкин. Байрам кунлари бу ерда ташкил қилинадиган Наманганлик деҳқонлар ярмаркаси дастурхонимиз тўкинлигига олиб келади.

У. АҲРОРОВ

Фармон ва ижро

ИСЛОҲОТ ТАЛАБИ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Текширишларни тартибга солиш ва назорат қилувчи органлар фаолиятини мувофиқлаштиришни такомиллаштириш тўғриси»даги фармони эълон қилинганига беш ойдан ошиб қолди. Ёдингизда бўлса фармоннинг биринчи банди бўйича хўжалик юритувчи субъектлар-юридик ва жисмоний шахсларнинг молия-хўжалик фаолиятини текшириш ҳамда тафтиш этишга доир барча ишларни мувофиқлаштириш вазифаси Давлат солиқ қўмитаси зиммасига юклатилган эди.

Фармон асосида тузилган назорат қилувчи органлар фаолиятини мувофиқлаштирувчи республика кенгаши таркибига солиқ, ҳуқуқни муҳофаза этиш органлари, вазирлик ва идораларнинг вакиллари киритилди. Кенгашнинг биринчи мажлисидаёқ 1996 йил охиригача бажарилиши лозим бўлган вазифалар аниқ режалаштириб олинди.

Дастлабки саъй-ҳаракатлар Давлат солиқ қўмитаси таркибида текширувларни мувофиқлаштирувчи бошқарма, вилоятлардаги давлат солиқ бошқармаларида эса махсус бўлимлар тузишдан бошланди.

Улар бу муҳим ҳужжат эълон қилинган дастлабки ҳафталардаёқ корхоналар, бирлашмалар жамоасига ва тадбиркорларга «Текширишларни тартибга солиш ва назорат қилувчи органлар фаолиятини мувофиқлаштиришни такомиллаштириш тўғрисида»ги фармонга Сиз қандай муносабат билдирасиз?» деган савол билан мурожаат этдилар.

Тезкор сўров ўтказилган 394 та жамоанинг барчасида фармон бўйича юз фоиз ижобий фикр олинди. Кейинроқ ноябрь ойида ўтказилган навбатдаги тезкор сўровга 442 та корхона, бирлашма ва ишбилармонлар қамраб олинди. Уларга «Президент фармонидан сўнг текширишлар сони камайдими?» деган савол билан мурожаат этилган эди.

Суралган шахсларнинг 99,6 фоизи ўтган ойларда текширишлар сони кескин камайганлигини эътироф этди.

Фармон талабаларининг бажарилишини назорат қилиш бўйича ўтказилган минтақавий семинар-кенгашларда ишчи гуруҳларига текширувлар режа-жадвалини мувофиқлаштиришга қаратилган маслаҳатлар берилди. Оммавий ахборот воситалари орқали фармоннинг мақсад ва моҳияти мунтазам тушунтириб борилди. Қурилган шундай ташкилий-амалий тадбирлар туфайли ножўя текширувлар бархам топаяпти. Аксарият текширувлар фақат республика кенгаши билан келишилган ҳолда олиб борилмоқда.

Республика кенгаши режа асосида ўтказиладиган текширувлар жадвалини ишлаб чиққан. Текширишлар фақат ваколатли ташкилотлар томонидан амалга оширилмоқда. Шу боисдан ҳам текширишлар сони маълум миқдорда камайиб бормоқда, такрор ва такрор текширувларга йўл қўйилмаяпти.

Лекин фармон фаолиятини нотўғри тушунган айрим хўжалик раҳбарлари бошқача фикрга ҳам бормоқдалар. Улар корхоналарга санитария-эпидемиология станцияси, табиатни муҳофаза этиш, ёнғинга қарши кураш идоралари вакилларини киритмаслик масалаларини ҳам республика кенгаши орқали ҳал этишга уринмоқдалар. Бу нотўғри. Фармоннинг учинчи бандида белгилаб қўйилганидек, мулкчилик шаклларидан қатъий назар, хўжалик юритувчи субъектларнинг молия-хўжалик фаолиятини қонунчилик нормаларида белгиланган ҳуқуқларга мувофиқ амалга ошириладиган текширишларнинг ҳаммаси республика кенгаши билан келишган ҳолда ўтказилди. Корхонанинг экология, санитария ҳолатлари, ёнғинга қарши кураш чоралари, электр энергиясидан фойдаланиш кабилар тегишли ташкилот томонидан режа бўйича инспекция қилинаверади. Гап фақат молия-хўжалик фаолиятини республика кенгаши тузган режа-жадвал асосида йилда бир марта текшириш устида боряпти.

Республика кенгашининг яқинда бўлиб ўтган иккинчи мажлисида айрим вазирликлар, муассасалар, уларнинг жойлардаги тизимлари фармоннинг учинчи бандини қўпол равишда бузаётганликлари таъкидлаб ўтилди. Улар орасида «Ўзпахтабанк», «Ўзсаноатқурилишбанки», Сирдарё вилояти монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш бошқармаси каби ташкилотлар бор.

Маълум бўлишича, «Ўзпахтабанк»нинг Бектемир туман бўлими ва «Ўзсаноатқурилишбанки»нинг Сирғали туман бўлими сентябрь-ноябрь ойларида республика кенгаши билан келишган ҳолда бир қатор тижорат корхоналарида текширувлар ўтказган. Сирдарё вилояти монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш бошқармаси ҳам шундай хатоликка йўл қўйган. Бошқарма ходимлари республика кенгаши билан келишилмаган ҳолда савдо корхоналарида 8 турдаги товарларнинг мавжудлиги ва нархларнинг қандай белгиланлигини текширганлар.

Мажлисда яна бир масалага эътибор қаратилди. Маълумки, фармоннинг 5-моддасида хўжалик юритувчи субъектларни текширадиган идоравий тафтиш хизматларининг мавжудлиги мақсадга мувофиқ эмас, деб топилган ва хўжалик юритувчи субъектлар фаолиятини таҳлил этишнинг аудиторлик шаклларини қўллаш тавсия этилган.

Лекин фармоннинг бу талаби ҳам айрим ҳолларда нотўғри талқин этилмоқда. Буни «Ўзқишлоқсаноатэлектрпайвандлаш» тресті аудиторлик маркази фаолиятида кўриш мумкин. Марказ раҳбариятининг буйруғи билан Жаззахдаги 232-кўчма механизациялашган колонна фаолиятини тафтиш этгани келган аудитор Ж. Зулпанов ўз ваколат доирасидан чиқиб, ишни корхона омбори ва кассасини муҳрлашдан бошлайди. Аудиторнинг нотўғри хатти-ҳаракатлари устидан маълумот тушгандан сўнг, вилоят солиқ бошқармаси ишчи гуруҳи шошилинч чоралар кўриб, унинг устидан тўпланган материалларни қонуний чора кўриш учун вилоят прокуратурасига топширди.

«Ўзгўштсаноат» уюшмаси аудиторлик маркази ҳам шундай ноқонуний хатти-ҳаракатларга йўл қўйган. У Жиззах вилоятидаги учта корхонанинг молия-хўжалик фаолиятини тафтиш қилмоқчи бўлганида аудиторлар «фаолияти» тўхтатилди. Республика кенгаши билан келишилган ҳолда текширишлар ўтказган раҳбарлар энди фармонга мувофиқ белгиланган тартибда жавобгарликка тортиладилар.

Вазирликлар ва муассасаларда тугатилган назорат-тафтиш бошқармалари базасида тузилган айрим аудиторлик марказлари эндиликда корхоналарнинг аудиторлик хизматига эҳтиёжи ва маблағи бор-йўқлигига қарамай уларни шартнома тузишга мажбурламоқдалар. Бу билан «Аудиторлик фаолияти тўғрисида»ги қонун ва фармон талабларига зид иш қилмоқдалар.

Республика кенгаши мажлисида бундай қонунбузарликка кескин зарба бериш, текширувларни режа асосида янада мувофиқлаштириш, уларни фақат ваколатли вазирликлар ва идоралар иштирокида аниқ жадвал асосида олиб бориш, текширув ва тафтишлар самарадорлигини ошириш, сонини қисқартириш зарурлиги алоҳида уқтирилди. Зеро, бу ислоҳотлар талабидир.

Жасур НОСИРОВ,
Давлат солиқ қўмитаси Матбуот хизмати раҳбари

Одамийлик сабоқлари

ОМОНАТГА ХИЁНАТ – ГУНОҲИ АЗИМ

Пайғамбаримиз Муҳаммад С.А.В. айтган эканлар: олтита нарсага менга кафиллик беринг бажараман деб. Мен сизга жаннатга киришингизга кафиллик бераман дебдилар. Шу 6 та нарсани 3 тасини бажариш, учтасидан тийилмоқ лозим. Биринчиси намоз, 5 вақт намоз. иккинчиси закот, бой бўлсангиз закот. Учинчиси омонат, бир одамни сизга топширган омонати, молидан ёки сўзидан сенга омонат, бировга айтма, ёки бировга шу сўзимни етказиб қўй. Омонатга хиёнат қилмаслик. Омонатда бўлиш, намоз ўқиб закот бериш. Эҳтиёт бўлиш зинодан, зинодан сақланмоқ керак. Халқумга эҳтиёт бўлиш керак, яъни ҳаром нарса емаслик шарт. Тилга эҳтиёт бўлиш лозим, игво, ёлғон-яшиқ, бировларни дилига озор берадиган, йиғламасдан гапиришдан сақланмоқ жоиз. Баъзилар бор, намоз ўқийди, лекин омонатга хиёнат қилади. Бировни ҳақидан қўрқмайди, намоз ўқийди закот бергиси келмайди. Намоз ўқийди, ёлғон гапиради, дилга озор беради, сўкинади, ғийбатларни қилади. Булар намози қабул бўлмаганлигининг белгиси бу. Намоз ўқисаю, худо намозини ўзига қайтарса, бажармаслик - намозини қабул бўлмаганлигидир. Тавба қилсин, намозини астойдил ўқисин, йиғласин. Баъзилар айтади, қайдан биламиз Аллоҳ қабул қилаяптими ёки йўқми?

Қабул қилганда тилингни тийрдинг, игво, ғийбатлардан, зино қилишдан қайтардинг, омонатга хиёнат қилмасдинг. Қабул қилса, инсон шу айтилганларни уддасидан чиқади. Бир одам айтди « Ё Расулуллоҳ, динни энг қийин, мустаҳкам устунларини айтинг ва энг осон қоидасини айтинг.

Жаноб С.А.В. айтдилар: энг енгили шаҳодат айтмоқ. Энг қийини, энг мустаҳками, иймонингизни борлигини билдирадигани - омонатга хиёнат қилмаслик. Биродарлар бу жуда нозик. Диннинг олий талаби Сўнгра айтдиларки: дини йўқ- омонати йўқ одамни, дин йўқ деб юбордилар. Иймон ва бошқаларни қўшиб ўлтирмадилар. Шу сўзни бошқаларга айтма, сенга омонат десалар мингта одамга айтиб чиқадиганлар бор. Дини йўқ бундай одамни. Намози ҳам закоти ҳам қабул бўлмайди дебдилар. Одамлар мана буни сақлаб бергин деб берган нарсаси омонат. Энг қийини шу, шу дебдилар. Омонатга хиёнат аллоҳ олдида ҳеч кечирилмас гуноҳи азимдир. Намоз омонат, таҳорат омонат, метрдан ўлчаб бериш омонат, тарозидан тортиб бериш омонат. Намоз бу инсонларга Аллоҳни берган омонатидир. Аллоҳ омонатига хиёнат қилсангиз хоҳласа у кечади, лекин одамларни омонатига хиёнат қилсангиз ҳеч қачон кечмайди. Одамлар кечирса кечиради биродарлар. Тарози тошларини едириб бир килограммни 800 грамм қилиб олиб, ярим килони 300-400 гр қилиб олиб, шу билан бола чақа боқиб, шу билан уй-жой қуриб, алдаб-топганини еб кейин қаеққа боради. Яратган Аллоҳимга нима дейди. Шу билан қанчалик бойиб кетади. Ҳалол юрганлар ҳам бола чақа боқиб юрибдику. Қиёматда одамзотни ҳақини қандай тўлайди. Шуларни бир кун худо уради, бу дунёда ҳам. Тузалмас дардларни бериб ўзи билан ўзини дардман қилиб қўяди. Ёки бир боласини бебош қилиб қўйиб, ҳар куни қон-қон йиғлатади. Бу онгсиз бебош ўзини-ўзи алдаяпти. 100-200 грамм кам бўлса ҳам одамлар олди, еди, ўтиб кетди ҳам. Лекин ўзини виждони қийналмайдими? Қани айтинг шуми виждон, иймон, мусулмончилик. Қиёматни аломати шуки, одамлар омонатсиз бўлиб қолар экан бировни ҳақидан қўрқмай. Фитр садақалар зўрлаб мажбур қилиб йиғиб олинар экан. Эркаклар хотинини кўрсатмаси билан иш қиладиган бўлиб қолар экан. Ота-онани хўрлаб ёру ошноларни азиз қилганда. Онасига қуймайди қаймоқ, онасига қуймайди қазиқарта, онасини буйруғини бажармайди. Лекин оғайнисига топиб қўяди йўқ нарсаларни. Ошна-оғайнига керак бўлса учиб бориб қилиб келади. Она учун қилмайди. Қиёматни белгиси шулар. Бор шундай ман-ман дейдиганлар, кўриб қўй топганимни деб едирадию одамларга онасига шу нарсани қилиб берармикан. Онаси битта дори топиб кел деса бир ой ўтиб кетади. Дори қоғозни йўқотиб юборади ҳам. Лекин бир иши тушса кор-хайр бажарадиган оғайниси. Топиб бер деса бир икки соат ичида топиб келади. Чунки унинг иши ҳам бунга тушади. Оналар хорланиб, ошна-оғайни азизланганда қўрқинг, биродарлар. Энг паст, ҳаромдан хазар қилмайдиган, намоз ўқимайдиган одам, одамларга раис, маҳалла боши бўлганда - улар ҳаммаси Пайғамбаримизнинг сўзлари. Шу белгиларнинг ҳаммаси қиёматдан дарakдир. Ҳаммамизни Аллоҳ рушди ҳидоятда қилсин. Иймонимизни мустаҳкам қилсин. Мақсад муродларимизга етказсин. Ана шундай мусулмончилик аҳлоқ одобларга амал қиладиган бўлайлик. Билиб-билмасдан қилган гуноҳларимизни Аллоҳни ўзи кечирсин. Қилаётган ибодатларимизни ўзи қабул қилсин.

«Ножия биби» масжид имом хатиби ФОЗИЛ қори маърузаси асосида ШОМАҲМУД тайёрлади

Боланинг тили ширин

БУВИ, ТИШИНГИЗ ҚАНИ?

-Буви, менга писта чақиб беринг,- деди боғчадан келган Гулсара.

-Эй-й, болажоним, тишим бўлса нонни сувга ивитиб ермидим, бизларда тиш қайда,- бошини сарак-сарак қилди бувиси.

-Ҳм-мм, ҳалиям тишингиз чиқмаганми?!- ажабланди набираси.

ҚОШ ҚОРАЙГУНЧА

Кўчага чопиб кетаётган набирасига бувиси тайинлади:

- Кўп ўйнайвермай қош қорайгунча қайта қол, хўпми, болажоним.

Кечгача ўйнаб келган қизалоқ бувисининг қошига тикилиб деди:

- Бувижон, ҳали ўйнайверсам булар экан, қошингиз қораймабди-ку!

ҲАЙВОНОТ БОҒИ ЭКАН-ДА...

- Ака, қўлингиздаги қандай китоб?

- Бу китоб зоология. Унда барча ҳайвонларнинг қандай яшаши ўргатилади.

- Ҳм-м, унда бу китоб эмас, ҳайвонот боғи экан-да,- ўзича хулоса чиқарди синглиси.

СОЧИМНИНГ ТАГИДА ҚУЛОҒИМ БОР

- Болаларим-ей, бунча шўх, қулоқсиз бўлмасаларинг, сира айтганни қилмайсизлар-а,-набираларининг шўхлигидан нолиди бувиси.

- Бувижон, ундай деманг. Менинг ҳам қулоғим бор, фақат сочим ўсиб кўринмай қолган-да,- деди қулоғини ушлаб Гулсара.

Абдусаттор СОДИҚОВ тўплаган

РЎЗҒОР ТАШВИШЛАРИ

Пиширилаётган суюқ овқатга сув, туз бўлиб-бўлиб, бир неча марта солинса, таомнинг мазаси бузилади.

Туз, қалампир, лавр япроғи ва бошқа хил зираворларни овқат пишириш олдидан солсангиз яхши татийди.

Суюқ ошларни шақирлатиб қайнатсангиз хира тортиб кетади, милдиратиб қайнатилса, тиниқ бўлади.

Ортиб қолган сутли ва қатиқ қўшилган таомларни қайта иситиб бўлмайди, иситилса, мазаси бузилади, яхшиси бундай овқатларни совуқлигича истеъмол қилиш керак.

Суюқ овқат иситилганда қаттиқ қайнаса, суви буғланиб, таом шўр бўлиб қолади, ундаги картошка, макарон ва бошқа маҳсулотлар эзилиб кетади.

Ийлаб кўпиртирилган тухум оқига жиндаккина туз ташланса, у тез кўпиради ва кўпик турғун бўлади.

Тақдимнома

Олимлар тўғрисида нималар биламиз?

Фалончи олим фалон нарсани ихтиро қилибди деган гапдан нарига ўтолмаймиз. Ўзбекнинг довруғини оламга ёйган, Оврўподаги бир неча академияларга аъзоликка қабул қилинган, геология соҳасида буюк кашфиётларни амалга оширган ҳамюртимиз Ҳабиб Абдуллаевни биламизми? Тўғри, унинг номини кўп жойда учратамиз, қандайдир мукофотлар олганини ҳам эшитганмиз, унинг ҳақида билганларимиз шу холос.

Муҳаммад Ўрозбоев, Содиқ Азимов, Яҳё Ғуломов, Обид Акрамхўжаевлар билан ёнма-ён туриб меҳнат қилган фан фидойилари кенг афкор оммага маълумми?

Уларнинг юбилейлари муносабати билан чиқарилган таклифномалар орқасига ёзилган тўрт энликкина маълумот билан қониқиб қолиш мумкинми?

ТАРИХ ҒАВВОСИ ҲАҚИДАГИ РИСОЛА

Жаҳон фани ривожига ўз улушини қўшган олимларимиз кўп. Улар тўғрисида, фан тараққиёти йўлида чеккан азиятлари, ихтиролари ҳақида юртдошларимизга ҳикоя қилиб бериш бизнинг зиммамизга тушганини кўпинча унутиб қўямиз.

«Хазина» ижодий илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси «Камалак» нашриёти билан ҳамкорликда 1995 йилда нашр этган «Олимнинг изтироблари ва қувончлари» деган рисола бу соҳадаги айбимизни жиндеккина бўлса ҳам ювгандек бўлди. Олим ва ёзувчи Асрор Самад ёзган бу китобча академик Бўрибой Аҳмедовнинг ҳаёти ва илмий фаолияти тўғрисида ҳикоя қилади.

Бўрибой Аҳмедов кўп йиллардан бери Марказий Осиё тарихи билан шуғулланади. Унинг тарихий воқеалар, буюк шахслар тўғрисидаги мақолалари, илмий изланишлари тор доирада, дорулфунунларнинг жуда кам нусхада босилган ахборотларида эълон қилинарди. Унинг Сайфиддин Фартоний (XIII асрда ўтган шоир), «Ўзбекларнинг келиб чиқиш тарихидан», «Ҳофиз Таниш Бухорий ҳаёти ва илмий фаолияти», «Кўчманчи ўзбеклар давлати», «Тарихи Абулхайрхон» каби эълон қилинган рисолалари, мақолалари тарих билан шуғулланувчи мутахассисларгагина маълум эди.

Асрор Самаднинг китобчасини ўқиган киши сермаҳсул, меҳнаткаш олим тўғрисида мукаммал маълумотга эга бўлади. Рисолада айтилишича, биргина «Ўзбек қомуси» жилдларида Бўрибой Аҳмедовнинг 184 мақоласи эълон қилинган. Бу мақолаларда қадимги даврларда қўлланилган ашёларнинг номлари, буюк шахслар, тарихий воқеалар, лавозимларнинг аталишлари, илмий атамалар, жўғрофий номлар ва жойлар, ҳозирда истеъмолдан чиқиб кетган сўзлар — ҳамма-ҳаммаси баён қилинган.

Олим ҳар бир атама ёки ном учун қанчалаб қадимги китобларни, қўлёзмаларни варақлаган, давр тўзонлари остида қолиб кетган воқеаларни ғубордан тозалаб бизга етказган.

Биргина матншуносликка оид илмий ишларини, монографияларини санаб чиқсак 142 тадан ошиб кетибди.

Бу илмий ишлар Деҳли, Қобул, Германия, Алмати, Тбилиси, Санкт-Петербург, Москва, Прага, Ашхобод, Бишкек, Боку, Душанбе каби йирик шаҳарларда нашр этилган.

Бир одамнинг қўлидан шунча иш келишига ақл бовар қилмайди. Қошки улар осонгина, ўйнаб-кулиб, қўл учида қилинадиган ишлар бўлса! Уларнинг ҳар бирига қанчалаб кўз нури тўкилганини, қанчалаб тунлар бедор ўтганлигини ўйлаб ҳам кўрмаганмиз.

Илмий коммунизмнинг отаси наҳотки бу жафокаш кишилар тўғрисида «Олим бўлиш осон» дейишдан андиша қилмаган бўлса!

Асрор Самад олимнинг 342 илмий ишини битталаб санаб чиқади ва уларнинг нималар тўғрисида эканлигини, қаерларда нашр қилинганини мисоллар билан айтиб, тарихни яхши биладиган олим сифатида таҳлил қилади.

«Халқ душмани»нинг ўғли деган тавқи лаънатга қолган Бўрибой Аҳмедов учун кўп даргоҳларнинг эшиги берк эди. Унинг отаси оддий деҳқон Аҳмадхон Тожихўжаев 1937 йилда НКВД томонидан қамоққа олиниб, 1942 йилда Ярославль вилоятининг Углич шаҳар қамоқхонасида очлик, хорликда умрини тугатади.

Отадан ўн уч ёшда етим қолган Бўрибой учун машаққатли меҳнат йиллари бошланади. У тенгқурлари қатори яйраб-яшнамади, ўйнаб-кулмади. Унинг бирдан бир овунчоғи китоб бўлди. Кечалари керосин чироғи ёруғида тонг отгунча китоб ўқирди. Айниқса, тарихга доир китоблар уни ўзига тортарди. Ким билади, тарихчи бўлиш ниятини худо ўша пайтларда кўнглига солгандир.

Уруш бошланиб китоб ҳам қолди, мактаб ҳам, кўнгилли бўлиб жангга жўнаб кетди.

Уруш тугаб, у жангдан қайтиб келганда синфдошлари аллақачон мактабни тугатиб бири институтга, бири техникумга, бири бошқа жойга кирган, яна бошқалари бирон ишнинг бошини тутиб кетишганди. Бўрибой қолган ўқишини давом эттириш учун қадрдон мактабига келади. У энди ўзидан анча ёш болалар билан битта партада ўтириб ўнинчини тугатади. Бир муддат Қорасув туман босмахонаси ва кейинчалик газета таҳририятида ишлайди.

Жанг кўрган офицер Бўрибой Аҳмедов кўпдан орзу қилган ниятига етади: у Ўрта Осиё давлат дорулфунунининг шарқ факультетига ўқишга киради ва уни имтиёзли диплом билан тугатади. Кейин аспирантура, докторантура...

Бўрибой Аҳмедов 1961 йилда Санкт-Петербург давлат дорулфунунида «Абулхайрхон даврида кўчманчи ўзбеклар давлати» мавзуида тарих фанлари номзоди илмий даражаси учун диссертация ёқлайди. Орадан ўн бир йил ўтиб у яна ўша дорулфунунда «XVI асрнинг биринчи ярми ва XVIII асрда Балх хонлиги» мавзуида докторлик диссертациясини ёқлайди.

Бу ўринда рисолада келтирилган далилларни санаб ўтдим холос, аммо рисола муаллифи Бўрибой Аҳмедовнинг фанга кириб келиши жараёнидаги азиятларини, машаққатларини, унинг дўстлари ҳамда мухолифларини ширали тил ва воқеалар билан ҳикоя қилади. Шунингдек, рисола муаллифи олимнинг кейинги илмий жараёни тўғрисида ҳам жуда қизиқарли маълумотларни келтиради.

Бўрибой Аҳмедовнинг китобхонларга маълум ва машҳур бўлган «Ўзбек улуси», «Улуғбек» асарлари кейинги йилларнинг маҳсулидир.

«Улуғбек» эссеси кўприк бўлиб, Бўрибой Аҳмедов романга йўл топди. У буюк бобомиз Амир Темур тўғрисида жуда яхши, ўқишли асар яратди. Бу роман муаллифга катта шуҳрат келтирди.

Романни ўқиган одам Амир Темур ҳаёти билан тўла танишиб чиқади. Унда ёзувчининг тўқималари йўқ, ҳаммаси аниқ далиллар билан ёзилган воқеалардир. Роман фақат бадиий асар бўлиб қолмай, Амир Темур ҳаётини тўла қамраб олган тарих китобидир.

Соҳибқирон атрофидаги юзлаб кишиларнинг қиёфалари, фаолиятлари холисона акс эттирилган. Соҳибқироннинг сафарлари, жанглари, ишғол қилинган шаҳарларда иморатлар қуриши, ободончилик ишлари ишонарли тасвирланган.

Асрор Самад айнан шу ҳолатни — Бўрибой Аҳмедовнинг ёзувчилиги ва тарихчи олимлигини муштарак ҳолда таҳлил қилади. Асрор Самаднинг рисоласи жуда қизиқиб ўқилади, уни ўқий бошлаган одам бир зарбда ўқиб тугатади. Рисола билан танишганлар ажойиб олим Бўрибой Аҳмедов тимсолида фан дунёси нақадар сирли, сўқмоқлари, машаққатлари кўп эканлигини, унинг синовларига унча-мунча одам бардош беролмаслигини англайдилар. Андижон вилоятининг энг чекка қишлоғи — Қорасувдан, оддий деҳқон оиласидан чиққан Бўрибой Аҳмедовнинг бу синовларга бардош бериб, улардан муваффақиятли ўтганлигига гувоҳ бўладилар.

Ушбу тақризнинг бошида айтганимдек, олимларимиз тўғрисида шунақа рисолаларни кўплаб нашр этмоқ керак. Дунёдан ўтиб кетган буюк олимларимизнинг хотираси бизни шунга даъват этади. Аммо рисоланинг энг охиридаги чиқиш маълумотларига қараб ҳафсалам пир бўлди: рисола бор-йўғи 500 нусхада чоп этилибди. Тўғри, ҳозирги шароитда нашриётларга қийин: қоғоз топиш анча мушкул, аммо улкан олим ҳақида ҳар қандай шароитда ҳам кўплаб нусхада нашр этиш керак эди. Кўплаб хайрли ишларни қилган «Хазина» ижодий илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси, ҳозирда «Руҳафзо» илмий ишлаб чиқариш маркази шу рисолани чоп этишда, улкан олимимизни тарғиб қилишда торлик қилмаслиги керак эди.

Тарих фанлари доктори, профессор, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, Абу Райҳон Беруний номидаги Давлат мукофоти лауреати, Амир Темур жамғармасининг раиси, академик Бўрибой Аҳмедов ҳақидаги ушбу рисола ҳар ҳолда нашр этилгани яхши иш бўлган. Ўйлайманки, ушбу рисола бошқа олимларимиз тўғрисида ёзилажак рисолаларнинг дебочасидир.

САИД АҲМАД,
Ўзбекистон халқ ёзувчиси

МИНГБУЛОҚДА БЎЛГАНМИСИЗ?

Китоб тумани Қашқа воҳасининг тоғ ён бағрида жойлашган. Табиати хушманзара, ҳавоси тоза. Булоқларининг зилол сувларини айтмайсизми? Шу боисдан ҳам вилоятнинг кўпгина дам олиш, соғломлаштириш оромгоҳлари туман ҳудудида жойлашган.

Яқинда туманнинг Қайнал қишлоғидаги Қашқадарё улгуржи биржа савдо ҳиссадорлик жамиятига қарашли «Мингбулоқ» дам олиш оромгоҳида бўлдик. Бу ерда жамият ходимлари касаба уюшма йўлланмаси билан юборилиб, 10-15 кун ҳордиқ чиқарадилар. Мазкур дам олиш масканининг бошқа оромгоҳлардан фарқи шундаки, у икки тоғ оралиғида жойлашган бўлиб, ҳавосининг тозалиги, булоқларининг кўплиги билан ажралиб туради.

- Бу жойнинг асл номи Галабулоқ,- дейди оромгоҳ директори Бобоназар Тилавов.- Чунки янги-янги булоқлар кўз очмоқда. Ҳаётимизга Мингчинор, Мингтерак, Мингчашма деган янги сўзлар кириб келгач, Галабулоқ Мингбулоққа айланиб кетди. Энг муҳими булоқлардаги сувлар шифобахш чиқиб қолди. Булоқлар сувидан ичган ёки унда чўмилган кўплаб фуқаролар турли тошма, чипқон ва аллергик касалликлардан фориғ бўлганликларини изҳор этишмоқда.

Оромгоҳимизда дам олувчилар сони тобора ошиб боряпти. Биргина жамият ходимлари эмас, вилоятнинг турли туман ва қишлоқларидан, қўшни Сурхондарё, Бухоро ва Самарқанд вилоятларидан келганлар ҳам мароқли ҳордиқ чиқариб кетишмоқда.

- Оромгоҳда дам олувчилар учун яратилган шароит қандай?

- Менимча, камчиликлар йўқ,- дейди директор саволимизга жавобан. Оромгоҳ обод. Эркаклар ва хотин-қизлар учун алоҳида-алоҳида хоналар ажратилган. Бундан ташқари, оилавий дам олувчилар учун махсус икки кишилик ва тўрт кишилик хоналар бор. Овқатланиш ва чойхўрлик қилиш учун табиат қўйнида сўрилар, тандир-ўчоқлар қурилган. Ёшлар учун махсус зал ажратилган. Унда дискотека ва турли маданий тадбирларни ўтказиш мумкин. Бассейн ишлаб турибди. Шахмат-шашка, биллиард ишқибозлари учун ҳам шароит яратилган.

- Айтингчи, бир кишининг суткалик дам олиши неча сўмга тўғри келяпти?- дея сўраймиз оромгоҳ директорининг хўжалик ишлари бўйича муовини Носир Каримовдан.

- Ўртача 250 сўмдан. Агар йўлланма билан келган бўлса, анча арзонга тушади. Ҳаммаси йўлланма ҳақига киради. Бир нарсани айтай, бизда кўпгина маҳсулотлар ўзимиздан чиқади. Мева-чева, картошка, сабзи, пиёз каби озиқ-овқат маҳсулотларини сотиб олмаймиз. Абдусаид Ҳамидов, Муҳаррам Каримова, Шавкат Жабборов, Абдураҳмон Ҳамидов каби ишчилар оромгоҳни маҳсулот билан таъминлашда ғайрат кўрсатишаяпти.

Биз Мингбулоқ оромгоҳининг қайси жойида бўлмайлик, бу ерда дам олувчиларга зарур шарт-шароитлар яратилганини кўриб мамнун бўлдик.

А.САМАРИДДИНОВ,
«Ишонч» мухбири

Олой бозорида Тошкент давлат ветстанциясига қарашли лаборатория ишлаб турибди. Лаборатория зарур ва етарли асбоб-ускуналар, малакали мутахассислар билан таъминланган.

Лаборатория ходимлари истеъмолчи манфаатини ҳимоя қилиш борасида талайгина ишларни олиб боришмоқда. Озиқ-овқат маҳсулотларини текширувдан сўнггина савдога чиқарилмоқда.

Суратда: лаборантлар Лидия Трумбачева, Дилором Икромовалар иш пайтида.

Усмон Усмонов олган сурат.

ТУЗ ҲАҚИДА

Тузнинг таомни хуштаъм қилиш билан бирга, бундан бошқа «юмушлари» ҳам бор.

Туз озиқ-овқат таркибидаги энг муҳим модда сифатида уни таомга қўшиш эса X-УIII минг йилликдан бошлаб, то милоднинг I минг йиллигигача давом этган даврдаёқ одатга айланган. Кейинчалик туз одамлар назарида муқаддаслаша борган. Чунончи, қадимги римликлар ҳар қандай қурбонлик чоғида туз истеъмол қилишган, африкаликлар тузни барча офатлардан сақловчи ҳомий деб билишган, сенегалликлар: «Биз туз еяпмиз» дейиш билан ҳар қандай фалокат «даф» қилинишига ишонишган.

Қадимда туз жуда тансиқ бўлган. 1641 йили Россияда бўлиб ўтган ғазавотлардан бири «туз исёни» номи билан машҳур.

Узоқ даврларгача туз бадавлатлик, маъмурчилик тимсоли бўлиб келган, «нон-туз» тақдим этиш эса эзгу ниятни билдирган.

XIУ-XУ асрлар жаҳон бозорида туз қиймати жиҳатидан француз виноси, рус мўйнаси, инглиз жуни билан рақобатлашган.

Тузнинг қадри шу даражада ошгандики, ҳатто айрим даврларда у олтин билан баробарлашган. Туздан қайроқтош шаклида «туз-танга» муҳрланиб кенг муомала воситаси сифатида ишлатилган.

Океан туби тузнинг энг бой хазинаси, ҳисобланади. Бу ерда туз қатламлари 100 миллион квадрат километрга яқин майдонни эгаллаган. Дунё океанида 8 миллиард куб метрдан зиёд натрий хлор тузи тўпланган. Бошарти, океан сувидан жами ош тузини ажратиб олишнинг имкони ярalса, Ер куррасининг барча қуруқлик қисмини 130 метр қалинликдаги туз қатлами билан қоплаш мумкин бўларди.

Денгиз тузи ишлаб чиқаришда Франция, Греция, Испания ва иссиқ иқлимли бошқа мамлакатлар олдинги ўринда туради. Денгиздан олинаётган туз ҳозир дунё бўйича ишлатиладиган умумий ош тузи миқдорининг чорак қисмини ташкил этади.

Дунё бўйича йилига 35 миллион тонна ош тузи қазиб олинади.

С.ОДИЛОВА тайёрлади

Одамлар орасида

БАҲОРИМ ҚАЙТАРМИКАН

Сен севги сўрайвер, мен чиқиб кетай,
Муҳаббат ахтариб, меҳр ахтариб.

Кеч киргунча ўзини зўр-базўр овутиб юрган Моҳигул қоронғу тушгач, хонасига кириб ўзини тўшакка отди. Синглиси бир неча бор кечки овқатга чақирса-да... унамади. Болишга юзини босиб, тўйиб-тўйиб йиглади. Кейин эса... Жавоҳирнинг ўзига ёзган мактубларини, шеърларини қайта-қайта ўқиди...

Моҳигул эндигина ўн саккиз баҳорни қаршилади...

Қайси гуноҳи учун худо ўн саккиз ёшида бунчалик хўрлаётган экан? Тақдир уни Жавоҳирдан бир маротаба ажратгани етмасмиди. Бир маротаба алам ютгани, икки йил армонлар қучоғида яшагани, кулги ва орзулардан айро ўтган кунлари аслида бир умрга етарди-ку...

Энди эса... Мана улар яна топишдилар. Қисматнинг найрангини қаранг. Икки қалбнинг бу топишуви энди умрбод айрилиққа маҳкум этилармиш... Унинг ҳаётдаги орзулари ўрнини отасининг ҳою-ҳавaслари эгалламоқчи.

... Уйидагиларнинг айтишича, унинг «Пешонасига ёзилган» куёв бола мўмин-қобил, ақлли, бунинг устига отасининг ўғли эмиш... Наҳотки тушунмаса, ҳеч бўлмаса, ўқимишли акалари тушуниши керак-ку, ахир улар ҳам севиб-севилиб турмуш қурганку, энди қизининг қуруқ суратини отаси дўстининг ўғлига никоҳлаб бермоқчи.

Бунчалар хўрлашмаса...
Сиғмадим мен бу дунёга,
Дунё менга... сиғмади.
Дил афкор бўлдим бу кеч,
Қадрим учун йиғладим.

Моҳигулнинг ёлғиз овунчоғи... қоғозу қалам. Уни тушунувчи одам бўлмагандан кейин шунисига ҳам шукур.

Мени олиб кетинг бугун турналар,
Қайда қайғу бўлса, қайда бўлса ғам.
Бир оҳанг бор эрур, дилим тирналаб,
... Афсона бўлардим агар тирилсам.
Афсона бўлсайдим... О бахтим ярим,
Ортда қолмиш менинг бахтли кунларим...

Жавоҳир... Жавоҳир акамнинг яқин дўсти эди-ку. Наҳотки икки дўст бир-бирини тушунмасалар, бир-бирларига қарши борсалар, ашаддий душманга айлансалар. Тунов куни кимдандир эшитди, акалари Жавоҳирга дўқ-пўписа қилиб келибди. Синглимга яқин йўласанг, уруғингни қуритамиз дейишганмиш. Жавоҳир ҳеч нарса демабди, тўғрида, нимаям десин бечора, ахир унинг ҳам пешонасида «Хотин қўйган», — деган тамға бор.

АЛДАНГАН ҚАЛБ ИЗТИРОБЛАРИ

Алданиш... Хўрланиш... Тақдир яна қандай ситамларинг бор. Наҳот ҳаёт деганлари шунчалар бевафо бўлса, ёки дунё бир-кам яралган дегани шумикан. Қайси гуноҳим учун мени жазоладинг.

... Ажрашиб тўғри қилдимми ўзи. Фарзандимчи, унинг уволи кимни тутади энди. Мени шунчалар алдашмаганда у дунёга келмасмиди.

Фотима шунчалар жирканч ўтмишинг бор экан... Нега олдинроқ билмадим.

... Жавоҳир ўша кун уйига сархуш бўлиб келди. Бахтга қарши қорни жуда оч эди. Бирон тамадди тайёрлаш учун Фотимани чақирди... Уйда эса ҳеч ким йўқ. Эрталаб Фотима келгандан сўнг унинг қаерда бўлганини сўради. У ҳар доимгидай бепарвогина жавоб берди:

— Дугонамнинг туғилган кунида эдим.

Жавоҳир бунга ақлан ишонса-да, кўнгли нимагадир хижил эди. Эҳтимол бу ҳол биринчи марта содир бўлмаётганлиги учундир. Фотиманинг дугонасиникига кетаётибдию, хаёлидан бот-бот «Ўша ерда бўлган», деган ўй ўтарди. Лекин, минг афсуски...

Моҳигул бундай қилмасди... Аслида ўшанда онамнинг гапига кирмаслигим керак эди. Моҳигулни сева туриб... Мен ўзим разилман.Ҳаммасига ўзим айбдор...

... Ҳижрон оташининг ўти юрак бағримни қийма-қийма қилаётир... Бир кам дунёнинг менга атаган неъмати шулмикан, Моҳигул.

Моҳигул энди мен сенга бахт тилаб, ёлғиз фарзандимнинг... бахтиқаро фарзандимнинг камолини худодан сўраб яшайман. Агар яшай олсам...

Мен баҳорим кутмайин қўйдим,
Орзуларим осмон бўлмайди.
Мен «Куёш» деб сиғинганимнинг
Нурларидан бағрим тўлмайди.

Улуғбек МИРЗО АҲРОР

МУРУВВАТ

Зангиота туман ҳокимлигида Тошкент вилоят «Қизил Ярим ой жамияти» кунларига бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди. Тантанага айланган йиғилишда Зангиота тумани ҳокимининг биринчи ўринбосари Ж.Муҳиддинов, вилоят халқ таълими бошқармаси бошлиғи О.Тожиев, вилоят касаба уюшмалари кенгашининг бўлим мудири К.Шукуров сўзга чиқдилар, ўз жамоалари томонидан вилоят «Қизил Ярим ой» жамиятига маблағ ажратишганини маълум қилдилар.

Вилоят «Қизил Ярим ой» жамияти қўмитасининг раиси Ф.Латипова жамиятнинг хайрли ва савобли иши хусусида йиғилганларга гапириб берди. Ҳозирги бозор иқтисоди шароитида кишиларнинг қийинчиликларни енгишда жамият аъзолари қизғин фаолият кўрсатмоқда. Етим-есирлар, ногиронлар жамият диққат-эътиборида турибди.

- Бугун биз ногирон Фарҳоджон Тўраевга ногиронлар аравачаси олиб келдик,- дея мурожаат қилди Ф.Латипова,- Гўзал ҳаётдан баҳра олсин деб II-гуруҳ ногирони Ҳайитбой Аъломов, Аъзамжон Йўлдошев, Темур Ҳакимхонов ва бошқаларга атаганларимиз бор.

Шундай дея раис номлари зикр этилганларга жамият хайр-эҳсонларини топширди.

Шу куни йиғилишда иштирок этган вилоят шаҳар ва туманлари вакиллари жамият ҳисобига маблағ ўтказдилар.

- Ҳазрат Умар бир алломани ҳокимликка кўтармоқ учун фармон келтирибди,- деди сўзга чиққан Зангибува масжидининг имом хатиби Алишер Тоғай ўғли.- У йўлида учраган бир етим боланинг бошини силаб турганида ҳокимликка номзоди қўйилган:»Бу кимингиз бўлади?» деб сўрабди. «Ҳеч кимим»,- дебди Ҳазрат. Номзод бундан ажабланибди:»Мен 12 фарзанд отасиману, лекин болаларимдан бирортасининг бошини силамаганман,- дебди кибру ҳаво билан. Буни эшитган Ҳазрат Умар қўлидаги фармонни йиртиб ташлабдида: «Мурувват қилиш сенинг қўлингдан келмас экан, ҳокимликка ҳам ярамайсан», дебди. Қизил Ярим ойчилар мурувват кўрсатиб келишаётганини яхши биламан. Масжидимиз жамиятга 10 минг сўм ўтказади.

Ўзбекистон Фанлар Академияси қўлёзмалар институтининг катта илмий ходими М.Зиёвуддинов ислом, шариат қонунлари ва эзгулик ҳақида йиғилганларга гапириб берди.

Йиғилишда Ўзбекистон Республикаси «Қизил Ярим ой» жамияти Марказий Қўмитаси раисининг биринчи ўринбосари В.Д.Дворкин қатнашди.

Жўрабой ХОЛМАТОВ

Зиё масканларида

ҚИЗЛАР ЛИЦЕЙИ

«Бешикдан қабргача илм изла», дейилади ҳадиси шарифлардан бирида. Тошкентдаги «Қиз болалар лицейи» ана шу хайрли мақсад йўлида фаолият кўрсатаяпти. Бу лицей 1993 йилда Туркия билан ҳамкорликда очилган бўлиб, қизларимизни ҳар томонлама баркамол инсон бўлиб етишишларида муҳим ўрин тутади. Лицейда дарслар асосан инглиз тилида олиб борилади. Бундан ташқари ўзбек ва турк тили ҳамда компьютер илмидан ҳам ёшларимизга сабоқ берилади. Лицейда ҳаммаси бўлиб 150 та қизлар ўқимоқда. Улар уч йил давомида сабоқ олишади. Бу даргоҳда бир қанча тўгараклар мунтазам равишда ишлаб турибди. Жумладан, тикувчилик, бичувчилик, рассомлик, спорт ва хор тўгараклари бор. Яқинда лицейнинг хор жамоаси республика конкурсида иштирок этиб, юқори ўринлардан бирини эгаллади. Лицейда бундан ташқари турли байрам кечалари уюштирилиб турилади.

Бу ерда таълим ишларидан ташқари тарбия масалалари ҳам яхши йўлга қўйилган. Бу борада Юсупова Ҳакима, Баҳромова Мавлуда каби тарбиячиларнинг ҳиссаси борлигини алоҳида таъкидлаб ўтиш жоиздир. Улар ота-оналар билан тез-тез йиғилишлар ўтказиб туришади. Лицейда қизларимиз учун яхши шароитлар яратилган. Бу ерда ёшларимизни маданий ҳордиқ чиқаришлари учун махсус дам олиш хоналари, ўқув заллари мавжуд. Айниқса, ётоқхоналарнинг саранжом қилиб қўйилганлиги диққатни ўзига тортади. Ҳар бир ётоқхона Нодира, Нилуфар, Нафосат номлари билан аталган ва бу номига ҳамоҳанг тарзда безатилган.

Лицейда турк домлалари билан ўзбек домлалари ҳамкорликда иш юритиб, қизларимизнинг етук инсон бўлиб етишишлари учун жонбозлик кўрсатишмоқда. Айниқса, лицейни республикамизда кўзга кўринган даргоҳ сифатида ўрин эгаллашида директор Малоҳат Орифжонованинг ҳиссаси каттадир.

Келажак ёшларимиз қўлида, уларни ўта зеҳнли қилиб ҳаётга тайёрлаш ҳар бир даргоҳнинг асосий вазифасидир. Лицейдан қувонч билан қайтар эканмиз, республикамизда шундай лицейлар кўпроқ бўлса, нур устига нур бўлар эди, деган фикр хаёлимиздан кечди.

Адолат МУСТАФОЕВА

САВОДХОНЛИК БАЙРАМИ

Пойтахтимизнинг Шайхонтоҳур туманидаги Й.Оҳунбобоев номли 45-гимназия мактабида 1-синф ўқувчиларининг алифбе байрами бўлиб ўтди.

Ушбу саводхонлик байрамини гимназиянинг 1-А, 1-Б 1-В, 1-Г синф ўқувчилари ўтказдилар. Улар саводларини чиқарган «Алифбе» билан хайрлашиб: «Ўқиш» китобини кутиб олдилар.

Тадбир соҳибқирон бобомиз Амир Темурнинг фаолиятига бағишланган саҳна билан бошланди. Буюк бобомизнинг ҳаёти, бунёдкорлик борасида амалга оширган ишлари, зафарли юришлари, илм-фанга бўлган эътибори ўқувчилар томонидан тарихий мисол ва ривоятлар кўринишида ўз аксини топди. Болажонлар ижро этган Амир Темур, Алишер Навоий, Нодирабегим, Бобур каби алломаларнинг сиймоси байрам файзига файз қўшди.

М.ЎРМОНБЕКОВА

ДУШАНБА, 30

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.30 «Ҳафтанома».

*

8.30 «Қиз ва куёнчалар», «Буюк ёпилиш». Мультфильмлар.
8.50 «Қўшиғим — жон қўшиғим».
9.15 «Морена Клара». Телесериал.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Сирли сандиқ». Телевизион ўйин.
10.45 Бокс бўйича Ўзбекистон кубоги. Ярим финал.
11.30 «Темурнома».
11.50 «Тошкентга саёҳат». Фарғона вилояти мусиқали драма ва комедия театрининг спектакли.
13.30 «Кўнгил тароналари». Ғанижон Тошматов номидаги дуторчилар ансамблининг концерти.
14.00 — 14.05 Янгиликлар.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 Болалар учун. «Эркатой».
18.40 «2000-йилдан сўнг». Телесериал.
19.00 «Вақт». Публицистик кўрсатув.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 Биржа ва банк хабарлари.
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Буюк келажак сари.
21.20 «Дилнавоз садолар».
21.30 «Морена Клара». Телесериал.
22.15 «Бу оқшом...»
22.35 «Ёшлар базми». Байрам дастури.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Мақом кечаси.
00.30 — 00.40 «Ватан тимсоллари».

II

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Биз Ўзбекистонда яшаймиз». Видеоклип.
18.15 ТВ-2. Эълонлар.
18.20 «Қиш кунларининг бирида». Мультконцерт.
18.50 Болалар ва катталар учун қувноқ шеърлар.
19.00 «Ўтган йилги қор ёғди». Катталар учун мультфильм.
19.20 «Биз Ўзбекистонда яшаймиз». Видеоклип.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Биз Ўзбекистонда яшаймиз». Видеоклип.
20.00 «Автосалон». Байрам дастури.
20.10 «Қалбдан қалбга». Вена бали.
20.20 «Биз Ўзбекистонда яшаймиз». Видеоклип.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Биз Ўзбекистонда яшаймиз». Видеоклип.
21.05 «Оловуддин-97». Киноконцерт.
21.25 «Курьер».
21.40 «Турли қизиқишлар».
22.15 ТВ сирларни ошкор этади.
22.35 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.55 — 00.30 Янги йил кинозали.

III

17.55 Янгиликлар.
18.00 Эълонлар.
18.05 «Янги қурбон». Телесериал.
19.00 Мусиқий дам олиш дастури.

*

19.20—21.40 Россия жамоат телевидениеси.

*

21.40 «КВН-96». Финал.

*

23.20—23.50 Россия давлат телевидениеси.

*

23.50 Эълонлар.
23.55—24.00 Янгиликлар.

IV

17.10 Туркия телевидениеси.

*

18.45 Кўрсатувлар анонси.
18.50 «Мультқарусель».
19.05 Эълонлар.
19.10 «Спорт-тайм».
19.40 «Жаҳон». Халқаро шарҳ.
20.00 Кечки сеанс. «Қўриқчи». Бадиий фильм.
21.30 Видеоканал «Кимга қанақа?». Байрам дастури.
«Эҳтиёжга эътибор...»
«М» хабар.
«Душанба».
«Шлягер».
«Автореёд».
«Аёл».
«5+1». Интервью.
00.05—00.15 «Хайрли тун!».

СЕШАНБА, 31

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

*

8.25 «Янги йилим — яхши йилим». Адабий-мусиқий композиция.
8.50 «Ёртиқулоқ ва ялқовлар». Мультфильмлар тўплами.
9.15 «Морена Клара». Телесериал.
10.00 «Яхши кайфият». Мусиқий дастур.
10.30 Бокс бўйича Ўзбекистон кубоги. Финал.
11.30 «Темурнома».
11.50 «Омад кулиб боққанда». Бадиий фильм.
13.10 «Кутлов». Ўзбекистон телерадиокомпанияси бадиий жамоаларининг Янги йил байрам дастури.
14.00 — 16.15 Саид Аҳмад. «Келинлар қўзғолони». Аброр Ҳидоятов номидаги Ўзбек Давлат драма театрининг спектакли.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Ён-ён, арчажон!»
18.40 Мусиқий йилнома.
19.20 Байрам табриги. Эълонлар.
19.30 «1996 йил». Информацион шарҳ (рус тилида).
20.00 Байрам табриги. Эълонлар.
20.10 «Бир ўлка-ки...» 1-қисм.
20.35 «Юлдузлар шуъласи». Спорт кўрсатуви.
20.55 Байрам табриги. Эълонлар.
21.00 «Йилнома». Информацион шарҳ.
21.45 Байрам табриги. Эълонлар.
21.55 «Бир ўлка-ки...» 2-қисм.
22.25 «Репортаж».
22.40 «Мутойиба». Янги йил ҳазиллари.
22.55 ТВ-I каналида Янги йил. 1-қисм.
23.45 Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримовнинг байрам табриги.
00.05 ТВ-I каналида Янги йил. 2-қисм.
01.30 «Чимён тароналари».
02.20 «Мафтункор чеҳралар».
03.00 Эстрада калейдоскопи (Сан-Ремо-96).
03.30 «Ватан тимсоллари».
03.40 — 03.50 «Янги йилингиз билан!». Видеоклип.

II

18.00 Янгиликлар.
«Ўзбекистон: кундан — кунга». Видеоклип.
18.10 Эълонлар.
18.15 Йил якунлари.
18.30 Болалар учун. Янги йил мультфильмлари.
18.50 «Янги йил учрашувлари». Байрам дастури.
19.20 «Биз Ўзбекистонда яшаймиз». Блиц-интервью.
19.25 Эълонлар.
19.30 «1996 йил». Информацион шарҳ (рус тилида).
20.00 Эълонлар.
«Ўзбекистон: кундан — кунга». Видеоклип.
20.05 «Янги йил учрашувлари». Байрам дастурининг давоми.
20.25 Бриджит Бардо қўшиқлари.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Йилнома». Информацион шарҳ.
21.45 Эълонлар.
«Ўзбекистон: кундан — кунга». Видеоклип.
21.55 «Санта Клаус билан шартнома». Бадиий фильм.
23.15 «Янги йил байрам дастури». 1-қисм.
«Ўзбекистон: кундан — кунга». Видеоклип.
23.45 Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримовнинг байрам табриги.
00.05 «Янги йил байрам дастури». 2-қисм.
01.05 «Азизим Шанель». Бадиий фильм.
02.45 — 03.15 Мусиқий дастур.

III

17.55 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.

*

7.30—9.00, 18.00—23.45 Россия жамоат телевидениеси.

*

23.45 Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримовнинг Янги йил табриги.
00.05—00.35 Мусиқий дам олиш дастури.

IV

17.10—18.45 Туркия телевидениеси..

*

18.45 «Мультқарусель».
19.00 «Чинор». Байрам дастури.
19.30 «Сен ҳақингда ва сен учун». Мусиқий дам олиш кўрсатуви.
19.50 «Келинг, Янги йилни кутайлик». Билиб қўйган яхши.
20.20 Эълонлар.
20.25 «Шаҳрим — фахрим». Шаҳар ва унинг кишилари Янги йилни кутиб олиш арафасида.
20.55 Кинонинг олтин асри. «Итальянча Бонни ва Клайд» (Италия).
22.15 «Эсдалик учун дастхат».
22.45 Бизнинг табрикларимиз.
23.10 «Рақслар қанотида». Жаҳон халқлари рақслари.
23.45 Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримовнинг Янги йил табриги.
00.05 «Янги йил учрашувлари». «Илҳом» театри.
01.05 «Эколот-коктейль». Ёшлар учун Янги йил дастури.
01.45 Эълонлар.
01.50 Кинонинг олтин асри. Андриано Челентано «Телбаларча ошиқ» фильмида (Италия).
03.30 Эълонлар.
03.35—03.45 «Хайрли тонг!».

ЧОРШАНБА, 1

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.45 «Йилнома».

*

8.45 «Янги йилингиз қутлуғ бўлсин!». Мадҳия.
8.55 «Пингвин Лоло саргузаштлари». Мультфильм. 1-қисм.
9.10 «Ассалом, Янги йил!». Болалар карнавали.
9.40 «Пингвин Лоло саргузаштлари». Мультфильм. 2-қисм.
9.55 «Ёшлигимнинг олтин сози». Байрам мусиқий дастури. 1-қисм.
10.25 Спорт йилномаси.
10.50 «Зилол». Фольклор-этнографик ансамблларининг телевизион фестивали.
11.30 «Темурнома».
11.50 Йил беллашувлари. Бокс.
12.20 «Маъруф ва Шариф». Бадиий фильм.
13.45 Йил беллашувлари. Бокс.
14.20 «Пингвин Лоло саргузаштлари». Мультфильм. 3-қисм.
14.40 «Янги йилнинг биринчи куни». Байрам лавҳаси.
14.50 «Ёшлигимнинг олтин сози». Байрам мусиқий дастури. 2-қисм.
15.20 Уйғун. «Парвона». Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театрининг спектакли.
17.20 «Амир Темур йили қўшиқлари». Видеоклип.
17.25 Президент арчаси.
18.00 «Бир ўлка-ки...». 3-қисм.
18.25 «Морена Клара». Телесериал.
19.10 «Ўзбекенгилсаноат: йил якунлари».
19.20 «Амир Темур йили қўшиқлари». Видеоклип.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Иқтисодиёт чорраҳаларида».
20.10 «Янги йил эртаги».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Амир Темур йили қўшиқлари». Видеоклип.
21.05 «Яна Тошкентга саёҳат». Театрлаштирилган мусиқий дам олиш дастури.
21.50 Диққат, телепремьера! «Ака Шариф Тошкентда». Бадиий фильм.
23.10 «Автоолам-шоу». Байрам дастури.
23.50 «Шаҳризоданинг янги эртаги». Киноҳазил.
00.10 «Амир Темур йили қўшиқлари». Видеоклип.
00.15 «Нури дийдам». Бадиий фильм. 1 — 2-сериялар (Ҳиндистон).
02.25 Шарқ эстрадаси оҳанглари.
02.45—02.55 «Ватан тимсоллари».

II

18.00 Янгиликлар.
«Мустақил Ўзбекистон». Видеоклип.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Ерилтош». Мультфильм. Янги йил сони.
18.35 «Нафис мажлислар».
19.15 «Мусиқий йўлка».
«Мустақил Ўзбекистон». Видеоклип.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
«Мустақил Ўзбекистон». Видеоклип.
19.55 «Офисино» баридан чиққан фирибгарлар». Телесериал.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
«Мустақил Ўзбекистон». Видеоклип.
21.00 Ўзбекистон юлдузлари табриклайдилар.

«Мустақил Ўзбекистон». Видеоклип.
22.00 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.40 «Кинонигоҳ». Янги йил киносеанси.
00.20 — 00.25 «Мустақил Ўзбекистон». Видеоклип.

III

17.55 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.

*

18.00—22.40 Россия жамоат телевидениеси.

*

22.40 Мусиқий-дам олиш дастури.

*

23.10—23.45 Россия давлат телевидениеси.

*

23.45 Эълонлар.
23.50—24.00 «Мисгар». Телефильм.

IV

9.00 «Эй! Тонгингиз хайрли бўлсин!».
9.30 «Эртакларнинг сеҳрли олами».
11.00 «Биргаликда куйлайлик».
11.50 Эълонлар.
11.55 «КВН-финал».
13.35 Киносалон. «Ўғрилар мактаби». Бадиий фильм. 1-серия (Италия).
15.05 Эълонлар.
15.10 «Жонли тил».
16.10 «Бу ажиб дунё».
16.30 «Учрашгунча хайр!».

*

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультқарусель».
19.00 «Тошкент оқшомида».
19.30 Эълонлар.
19.35 «Салом, келажак!».
20.05 «Алло, эшитаман!..»
20.35 Эълонлар.
20.40 «Каталог-шоу».
21.40 Киносалон. «Ўғрилар мактаби». Бадиий фильм. 2-серия (Италия).
23.15 Эълонлар.
23.20—23.30 «Хайрли тун!».

ПАЙШАНБА, 2

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

*

8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 Мумтоз ашулалар.
9.00 «Файзли дамлар». Телеочерк.
9.15 «Морена Клара». Телесериал.
10.00 Янгиликлар.
10.05 Кинолавҳа.
10.10 «Дилдаги гаплар». Абулқосим Тўйчиев.
11.00 «Инсон ва замин». Публицистик кўрсатув.
11.30 «Темурнома».
11.50 «Эски уй соҳиблари». Мультфильм.
12.00 «Ён-ён, арчажон!»
12.30 Т. Юнус, А. Расулов. «Бири кам дунё». Муқимий номидаги Ўзбек мусиқий театрининг спектакли.
14.00—14.05 Янгиликлар.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Кичкинтоймиз — гижингтоймиз». Янги йил байрам сони.
18.35 «2000-йилдан сўнг». Телесериал.
18.55 «Билиб қўйган яхши».
19.10 «Дилнавоз садолар».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Юзма-юз».
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Буюк келажак сари.
21.20 «Одобнома».
21.30 «Дилнавоз садолар». Илҳом Иброҳимов қўшиқлари.
21.55 «Суюнчи». Бадиий фильм.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Тунги тароналар.
00.10—00.20 «Ватан тимсоллари».

II

9.00 «Қиш кунларининг бирида». Мультконцерт.
9.30 Болалар ва катталар учун қувноқ шеърлар.
9.40 «Ўтган йилги қор ёғди». Катталар учун мультфильм.
10.00 «Автосалон». Байрам сони.
10.10 «Қалбдан қалбга». Вена бали.
10.20 «Оловуддин-97». Киноконцерт.
10.50 «Курьер».
11.10 «Турли қизиқишлар».
11.45 ТВ сирларни ошкор этади...
12.05—13.45 «Кинонигоҳ».

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Ерилтош». Мультфильм.
18.35 Киносайёра.
19.00 «Мусиқий йўлка».
19.15 «Бирдан бир имкон».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Офисино» баридан чиққан фирибгарлар». Телесериал.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Авлодимиз».
21.20 Мусиқий йўлка.
21.30 «Ишбилармонлар».
22.00 «Дойче Велле» оҳанглари ва Эълонлар.
22.30—00.10 «Кинонигоҳ».

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.

*

18.00—00.30 Россия жамоат телевидениеси.

*

00.30 Эълонлар.
00.35—00.40 Янгиликлар.

IV

17.00—18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 Дастурнинг очилиши.
18.50 «Мультқарусель».
19.05 Эълонлар.
19.10 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
19.40 «Интер-спорт».
19.55 Эълонлар.
20.00 «Мультэкран».
20.50 «Каталог».
21.05 «Халқаро жанжал». Телесериал (Италия).
22.05 «Сузуки ҳалқаси». Телефильм (Япония).
22.30 Эълонлар.
22.35 «Эколот-коктейль» мусиқий кўрсатувига иловалар.
23.05—23.15 «Хайрли тун!».

ЖУМА, 3

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

*

8.25 Эстрада концерти.
8.55 «Юзма-юз».
9.15 «Морена Клара». Телесериал.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Мультипанорама».
10.30 Немис тили.
11.00 «Алифбо сабоқлари».
11.30 «Темурнома».
11.50 «Ҳамкорлик риштаси».
12.05 О. Эргашев. «Шукрона». Теленовелла.
12.40 Ўзбек куйларидан концерт.
13.10 «Ўрмон қўшиғи». Йўлдош Охунбобоев номидаги Ёш томошабинлар театрининг спектакли.
14.00—14.05 Янгиликлар.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Митти юлдузлар».
18.25 «Тақдим».
18.35 «Мутолаа».
18.55 «Дилнавоз садолар».
19.15 Бизнес ҳафта якунлари.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Қалб гавҳари».
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Буюк келажак сари.
21.20 «Ривоят».
21.30 «Эртага — шанба».
21.50 «Мафтункор чеҳралар».
22.10 «Морена Клара». Телесериал.
22.55 «Яхши кайфият». Мусиқий дастур.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Жума — муборак кун.
00.05 Тунги тароналар.
00.25—00.35 «Ватан тимсоллари».

II

9.00 Мульттўплам.
9.20 «Жозиба».
9.30 «Жаноби Бинн ҳангомалари».
9.40 Театр ҳақида ўйлар.
10.00 «Жозиба».
10.10 «Зиндаги ёхуд муҳаббат».
10.35 Видео — «О».
12.15—13.00 «Спорт қитъаси».

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Бор эканда, йўқ экан...»
18.35 «Мулк эгаси ким?»
18.50 «Нуқтаи назар».
19.10 «Ором онлари».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Сиздан ишорат».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
21.50 «Қовун тушди».
22.10 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.40—00.20 «Кинонигоҳ».

III

18.10 Янгиликлар.
18.15 Эълонлар.

*

18.20—21.35 Россия жамоат телевидениеси.

*

21.35 Эълонлар.
21.40 «Шоҳсупа сари».

*

22.00—22.35 Россия давлат телевидениеси.

*

22.35 «Алла Пугачева билан учрашув».
23.15 Эълонлар.
23.20—23.25 Янгиликлар.

IV

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультқарусель».
19.00 «Умид чечаклари».
19.30 Эълонлар.
19.35 «Иймон даъвати».
20.05 Эълонлар.
20.10 «Бу бўстон аро...»
20.40 «Озодлик номидан». Америка тарихи.
21.10 «Мўъжизалар».
21.35 Араб эстрадаси.
22.05 Эълонлар.
22.10 «Уй остонадан бошланади».
22.40—22.50 «Хайрли тун!».

ШАНБА, 4

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

*

8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 «Тараннум». Мусиқий дастур.
9.05 Мультфильм.
9.15 «Морена Клара». Телесериал.
10.00 «Ўзбектелефильм» кўрсатади: «Юнус Ражабий». Ҳужжатли фильм.
10.30 Анвар Обиджон. «Кулги бўлар ҳаммага». «Томоша» болалар фольклор театрининг спектакли.
11.30 «Темурнома».

«Ёшлик» студияси намойиш этади:

11.50 «Ёш куч». Тележурнал.
12.30 «Мулоҳаза, мунозара, муносабат».
13.00 «Хабарнома».

*

13.10—14.30 «Ажойиб хаёлпараст». Бадиий фильм.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Совға».
18.20 «Олам».
18.35 «Мактуб».
18.50 «Сиз севган қўшиқ».
19.05 «Меҳр қолур...»
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
20.15 «Дилнавоз садолар».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Буюк келажак сари.
21.30 «Ҳайрат».
21.50 «Ўзбекистон юлдузлари». Шоу-дастур.

«Тунги ёғду». Дам олиш дастури:

22.20 «Ранглар жилоси».
22.30 Куй ва тасвир.
22.50 Иброҳим Тотлисас «Сархуш» фильмида.

II

9.00 «Бор эканда, йўқ экан...»
9.20 «Мулк эгаси ким?»
9.35 «Нуқтаи назар».
9.55 «Ором онлари».
10.10 «Сиздан ишорат».
10.40 «Қовун тушди».
11.00 «Кинонигоҳ».
12.40—14.15 «Спорт қитъаси».

* * *

18.00 «Ерилтош». Мультфильм.
18.20 «Бугуннинг боласи».
18.40 Эълонлар.
18.45 «Жаноби Бинн ҳангомалари».
19.05 «Жозиба».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Дармон».
20.10 «Жозиба».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.

«Шанба оқшоми». Дам олиш дастури:

21.00 «Зиндаги ёхуд муҳаббат».
21.25 «Спорт қитъаси».
21.50 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.20—00.10 Видео — «О».

III

17.30 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.

*

17.35—21.35 Россия жамоат телевидениеси.

*

21.35 «Мусиқий жилолар». Телефильм.

*

22.00—22.30 Россия давлат телевидениеси.

*

22.30 Эълонлар.
22.35—22.50 «Анор». Телефильм.

IV

9.00 «Аэробика».
9.20 «Шанба эртаги».
10.20 Эълонлар.
10.25 «Комедиантлар».
10.45 «Спектаклдан сўнг».
11.10 Эълонлар.
11.15 «Янги йил учрашувлари».
11.45—13.15 Кинонинг олтин асри. «Синьор Робинзон». Бадиий фильм.

* * *

17.00—18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультқарусель».
19.00 «Шанба оқшоми».
19.10 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.00 Эълонлар.
20.05 «Олам ва одам».
20.30 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.35 Кинонинг олтин асри. «Килиманжаро қорлари». Э. Хемингуэйнинг шу номли романи асосида бадиий фильм.
22.20 «Беш дақиқа ўзинг учун».
22.25 Эълонлар.
22.30 «Чинсэн».
23.00 «Комедиантлар».
23.20 «Жиллет-спорт».
23.50 «Хит-коллекция».
00.10 «Бу ажиб дунё».
00.30 Эълонлар.
00.35—00.45 «Хайрли тун!».

ЯКШАНБА, 5

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

*

8.25 «Камалак». Болалар учун кинодастур.
9.15 «Морена Клара». Телесериал.
10.00 «Ватанимга хизмат қиламан».
11.00 Болалар учун концерт.
11.30 «Темурнома».
11.50 «Ташриф». Дам олиш дастури.
12.30 М. Бобоев. «Кўнгил кўчалари». Видеофильм. 23-куй.
13.10 «Қувноқ стартлар».
14.00—15.00 «Нурли келажак». Ўсмирлар учун видеоканал.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Арча қувончлари».
18.30 «Борже узуги». Телесериал.
19.15 «Келгуси ҳафтада».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
19.55 Эълонлар.
20.00 «Бир ўлка-ки...»
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ҳафтанома».
21.00 Эълонлар.
21.05 Буюк келажак сари.
21.30 «Бу мунис лаҳзалар».
21.50 «Шахс ва баҳс».
22.15 Диққат, премьера: М. Бобоев. «Кўнгил кўчалари». Видеофильм. 24-куй.
22.55 Футбол олами.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ҳафтанома».
24.00 «Келгуси ҳафтада».
00.15 Тунги тароналар.
00.25—00.35 «Ватан тимсоллари».

II

9.00 «Даракчи».
9.10 «Боланинг тили».
9.25 «Мульти-пульти».
9.50 «Болажон» экрани.
11.35 «Дилором наволар».
11.40 «Унутилмас тасмалар».
13.15 «Табиат шифохонаси».
13.30 «Бека».
13.45 «Эҳтиром».
14.05 «Ана шунақа...» Ҳажвий кўрсатув.
14.30 Видео — «О».
16.15 Кундузги дастур ниҳояси.

* * *

18.00 Якшанба дастурининг оқшом кўрсатувлари.
18.05 «Даракчи».
18.15 Эълонлар.
18.20 «Бугуннинг боласи...»
18.40 «Мульти-пульти».
19.00 «Дунё кўриб — дунё ярат».
19.20 «Дилором наволар».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
19.55 Эълонлар.
20.00 «Мулоҳаза учун мавзу».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ҳафтанома».
21.00 Эълонлар.
21.05 «Таманно».
21.20 «Умрбоқий мерос».
21.35 «Мезбон».
21.50 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.30 Видео — «О».
00.10—00.20 «Мувозанат». Келгуси ҳафта тақвими ишқибозлари учун.

III

17.25 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.

*

17.30—21.40 Россия жамоат телевидениеси.

*

21.40 Эълонлар.
21.45 «Янги қурбон». Телесериал.
22.30 Эълонлар.
22.35—23.00 «Панорама».

IV

9.00 «Эй! Тонгингиз хайрли бўлсин!
9.30 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
9.40 «Эртакларнинг бу сеҳрли олами».
11.20 «Парле ву франсе».
11.50 «Жонли сайёра».
12.10 Киносалон. Акиро Куросаванинг «Ран» фильми.
14.40 «Афсоналар ва ҳақиқат». Ҳужжатли кино.
15.20 «Биргаликда куйлайлик».
16.10 «Кинопрофи». Жаҳон кинематографияси янгиликлари.
16.40 «Сенинг вақтинг».

*

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «ТВ IV да етти кун» (ўзбек тилида).
19.00 «Мультқарусель».
19.15 Эълонлар.
19.20 «Телеташриф».
19.35 «Дарвоқе». Дам олиш кўрсатуви.
20.00 «ТВ IV да етти кун» (рус тилида).
20.15 Эълонлар.
20.20 Киносалон. Б. Бертолуччининг «Ўғри-фаришта» фильми (Италия).
22.30 «Иштирок этувчилар».
23.00 «Кинопрофи». Жаҳон кинематографияси янгиликлари.
23.30 «Эллада». Рождество дастури.
24.00 Эълонлар.
00.05—00.15 «Хайрли тун!».

МУНАЖЖИМЛАР ТАЪБИРИ

(30 декабрдан — 6 январгача)

ДАЛВ (20.01-18.02) ойида туғилганлар учун ҳафта оддий бўлиши кутилур. Доимий ишлар билан шуғулланавериш мумкин. Сафарга чиқиш, бошлиқлар қабулига кириш ва маросим ўтказса бўлади. Ота-онани зиёрат қилиш, уларнинг хизматида бўлиш келажакда кўп омадлар келтирур.

ҲУТ (19.02-21.03) ойида туғилганлар учун ҳафта омадли келур. Режадаги ишлар билан шуғулланиш мумкин. Ёш йигит-қизлар учун муҳаббат борасида хўп омадли келур, улар бу кунлари умр йўлдошларини учратишлари эҳтимол қилинур. Узоқ кўрмаган қариндошларни кўриш, яқин беморларининг шифо топиши ҳам ўзини кўп вақтдан бери ўйлаб юрган ишларини рўёбга чиқиши кутилур.

ҲАМАЛ (21.03-22.04) ойида туғилганлар учун ҳафта нахс аралаш келиши кутилур. Хусусан оила ва ишхонада нохушликларга рўбарў келиш мумкин. Бошқа ишларида ҳам оқсоқланиш ва орқага кетиш ҳоллари юз бериши эҳтимол қилинур. Лекин Аллоҳга ёлвориб, ҳаромхариш ишлардан йироқ юрилса, иншоаллоҳ барча ишлар яхши бўлиб кетур.

САВР (23.04-20.05) ойида туғилганлар учун ҳафта оддий кунлардан иборат бўлиши кутилур. Бу кунлари ўз соғлиғи билан шуғулланиш ва оила аъзолари тарбиясига кўпроқ аҳамият бериш фойдали бўлур. Илмли кишилар суҳбатида бўлиш, ота-она, қадрдонларни зиёрат қилиш, уларнинг ҳолларидан хабар олиш ҳам айни муддао ишлардан ҳисобланур.

ЖАВЗО (21.05-22.06) ойида туғилганлар учун ҳафта тўла нахс келиши кутилур. Ҳафтанинг бошидан соғлиқни ёмонлашуви, кайфиятни пасайиши ҳоллари, ишларнинг тўхтаб қолиши эҳтимол қилинур. Оила ва ишхонада кўнгил хираликларга рўбарў бўлиши мумкин. Лекин ҳафта давомида пок юриб, пок турилса, ҳаром нарса ичилмаса, бузуқчилик қилинмаса, балки қўлдан келганича хайрли ишлар қилинса, иншоаллоҳ, булар бир қанча нохушликларнинг олдини олур.

САРАТОН (23.06-21.07) ойида туғилганлар учун ҳафтани аввалги ярми нахс, қолгани эса омадли келиши кутилур. Шунинг учун ҳафта бошида иложи борича жиддий ишга қўл урмай турган маъқул. Хусусан, савдо-сотиқ ва сафарга чиқишдан сақланиб туриш тавсия этилур. Иложи борича кўпроқ хайрия ишлар билан банд бўлган маъқул. Иншоаллоҳ, шунда барчаси яхши бўлиб кетур.

АСАД (22.07-22.08) ойида туғилганлар учун ҳафта омадли келиши кутилур. Бу кунларда оила бюджетига катта маблағ тушиши кутилур, ишхонада лавозими яхши тамонга ўзгариши ҳолатлари эҳтимол қилинур. Шу билан бирга ишлаб чиқариш ва ижодий ишларда ҳам яхшигина натижаларга эришишлари умид қилинур. Ота-онани ҳурматини жойига қўйиш, уларнинг дуоларини олиш келажакка кўп омад келтирур.

СУНБУЛА (23.08-22.09) ойида туғилганлар учун ҳафта омадли келиши кутилур. Бу кунларда, айниқса, савдо - сотиқ, ишлаб чиқариш, ижодий ва илмий ишларда катта ютуқларга эришишлари эҳтимол қилинур. Ҳафта давомида хизмат сафарига чиқиш, тўй-ҳашамлар ўтказиш ва бошлиқлар ҳузурида бўлиш кутилган натижаларни бериши умид қилинур.

МЕЗОН (23.09-22.10) ойида туғилганлар учун бу ҳафтани аввалги тўрт куни омадли, қолгани нахс аралаш келиши кутилур. Шунинг учун аввалги кунларда савдо-сотиқни кучайтириш, шартномаларга қўл қўйиш, хизмат сафарларига чиқиш мақсадга мувофиқдир. Ҳафта сўнггида бу масалалардан тийилиб, кўпроқ вақтни оила қучоғида ўтказиш маъқул.

АҚРАБ (23.10-21.11) ойида туғилганлар учун ҳафтанинг аввалги икки куни омадли, қолгани нахс аралаш келур. Шунинг учун режадаги ва янги ишларни ҳафта бошида бажариш мақсадга мувофиқдир. Қолган кунлари иложи борича уйда бўлиб, болалар тарбияси билан шуғулланилса ёки ўтган ишларни ҳисоб-китобига эътибор берилса - фойдадан ҳоли бўлмайди.

ҚАВС (23.11-22.12) ойида туғилганлар учун ҳафта оддий, тинч ўтиши кутилур. Сафарга чиқиш, тўй-ҳашамлар ўтказиш ва раҳбарлар ҳузурига кириш ҳам кўзлаган натижаларни келтиради. Ҳафта давомида тасодифий учрашувлар ва узоқ сафардаги яқин кишиларнинг келиш ҳолларига ҳам рўбарў бўлиш кутилур. Бу кунларда беморларни зиёрат қилиш, уларга моддий ва маънавий ёрдам бериш кўп савобли ишдир.

ЖАДИЙ (22.12-19.01) ойи фарзандлари бу ҳафтада сафарга чиқишлари, режалаштирган ишларини бажаришлари, савдо-сотиқдан яхшигина фойда кўришлари мумкин. Ҳафтада эски қадрдонлар билан кутилмаган учрашувлари содир бўлади. Ота-онани зиёрат қилиш, қариндош уруғлар билан борди-келдини йўлга қўйиш ҳам ҳосиятлидир. Валлоҳу Аълам.

Қутлов

Қадрли Владимир Ефимович!

Сизни қутлуғ ва табаррук 70 ёшингиз билан чин кўнгилдан табриклаймиз. Сизга мустаҳкам соғлиқ, оилангизга бахт-саодат, ишингизга муваффақиятлар ёр бўлишини тилаймиз.

Халқ маорифи ва фан ходимлари Тошкент вилояти касаба уюшмалари қўмитаси

Олам ичра олам

ОЛТИН АВТОМОБИЛ

Олтин ҳақида гап кетганда кўз олдимизга кинолардаги қоп-қоп, сандиқ-сандиқ олтин-жавоҳирлар келади. Лекин буни фақат кинолардагина кўрганмиз, холос. Аслида эса камдан-кам одам олтинни ўз кўзи билан кўрган. Аммо ҳозирги пайтда олтинлар орасида яшаётганлар ҳам топилади. Яқинда Хабаровск ички ишлар ходимлари ана шундай шахслардан бирини аниқлашди. Улар диққатини тортган автомобилни обдон текшириб кўрганларида, ундан ўн олти килограмм олтин топилди. Маълумотларга қараганда автомобил эгаси Ингушетия фуқароси бўлиб чиқди.

БЕДАВО ДАРД

Тиббиёт қанчалик тараққий қилмасин, ҳали кўпгина касалликнинг давоси топилганича йўқ. Ана шундай бедаво дардлардан бири СПИД ҳисобланади. Бу касаллик, айниқса, гарбда тез куртак ёзмоқда. Шунингдек, МДҲ мамлакатларида бу рақамнинг аста-секин усиши бизни хавотирлантирмасдан иложи йўқ. Жумладан, Озарбойжонда шу кунгача 22 киши мазкур касалликка чалингани аниқланган. Шундан ўн олтитаси хорижий фуқаролар бўлиб, улар зудлик билан мамлакатдан чиқариб юборилган. Эндиликда ҳукумат СПИДга қарши курашиш бўйича махсус қонун қабул қилган.

«СИНКАНСЕН»НИНГ ДОВРУҒИ

Мазкур поезд ҳақида кўпчилик эшитган бўлиши мумкин. Лекин, халқимизда минг марта эшитгандан, бир марта кўрган афзал деган яхши гап бор. Шунинг учун «Синкансен»ни сурати билан бирга эътиборингизга ҳавола қиляпмиз. Қизиғи шундаки, кунчиқар давлат олимлари ихтиро қилган бу поездда бир минут давомида тезликни соатига 200 километргача ошириш мумкин. Тиниб тинчимас японлар эндиликда бу кўрсаткични 300 км/соатга етказиш учун ҳаракат қилмоқдалар.

ОЗОД БЕК тайёрлади.

Тошкент шаҳар касаба уюшмалари кенгаши энергетика ходимлари касаба уюшмаси шаҳар қўмитасининг раиси К.М.Мақсудхоновга волидаи муҳтарамаси
ПЎЛАТХОН АЯнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

ЎЗБЕКИСТОНДА ОРЗУИМ УШАЛДИ

Кўҳна тарихнинг не-не дамларидан ўтиб, истиқлолга эришган Ўзбекистон полвонлари билан ҳам машҳур. Шу муқаддас замин, Амир Темур киндик қони тўкилган юртда курашни эъзозлаб, эл олқишига сазовор бўлишган. Миллий кураш, дзю-до, самбо, эркин кураш билан шуғулланиб ҳаётда ўрнини, турмушда бахтини топишган. Насл-насаби бир қардошларимиз ўртасида дўстлик ва ҳамжиҳатлик ўрнатиш учун ҳам хизмат қилишган. Ўзбек, қозоқ, туркман, қирғиз, озарбайжон, тожик халқлари ҳар доим машҳур полвонлари билан довруғ таратган. Ўзаро мусобақалашиб, тинч-тотув умр кечиришган.

Ҳозир уларнинг издошлари боболари удумини давом эттириб, халқимиз шаъни, орияти учун мусобақалашаяпти. Қитъа ва дунё мусобақаларида Ўзбекистон «Алпомишлари» кучини маҳоратини кўрсатишмоқда.

Истиқлолга эришганимиздан сўнг эркин курашчиларимизнинг имкониятлари ошди. Ўзбекистон миллий терма жамоасига ўзбеклар қаторида рус, озарбайжон, арман ва бошқа миллат вакиллари ҳам аъзо бўлишди. Халқаро ареналарда юртимиз шаънини муносиб ҳимоя қилишмоқда. Шоҳсупага кўтарилганлар орасида қардошларимизни кўрганимизда ҳам гоят қувонаяпмиз. Ғалаба нашидасини биргаликда татиб кўраяпмиз.

Эркин курашчи Маис Ибодовнинг асл миллати озарбайжон. 1985 йил Озарбайжонда Фароғат Жалолов мураббийлигида эркин кураш усулларини ўргана бошлаган. Халқаро мусобақаларда ҳам шоҳсупаларнинг юқори поғоналарига кўтарилган. 1990 йил Махачкалада Али Алиев соврини учун халқаро турнирда 48 килограммлилар вазн тоифасида 7 марта ғалаба нашидасини сурган. Эрон, Болгария, Россия, Доғистон, Арманистон, Туркия спортчиларини енгиб, олтин медалли бўлди. 1992 йил Туркияда «Ота Турк» соврини учун ўтказилган халқаро мусобақада зафар қучди. 3 марта гиламга чиқиб, Румыния, Польша, Туркия курашчиларини мағлубиятга учратиб олтин медал билан мукофотланди. Шу йили Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигига аъзо мамлакатларнинг чемпиони бўлди.

1994 йилда Тошкентга келганда амакиси Меҳти Гусаинов Ўзбекистон миллий терма жамоасига бошлаб келди. Шу-шу Маъмур Рўзиев, Қўлдош Асрақулов мураббийлигида машғулотларда қатнашиб маҳорати, тажрибаси ошди. 1995 йил Филиппинда ўтказилган Осиё чемпионатида ўз вазн тоифасида юртдошларимиз Руслан Хинчагев ва Равил Исломов каби кумуш медални қўлга киритди.

1996 йилнинг 12-18 августида Москва шаҳрида эркин кураш бўйича жаҳон чемпионатида у 54 килограмм вазн тоифасида гиламга чиқди. Дастлабки босқичда молдавиялик Вадим Дрогоман ва польшалик Давит Кретни бир хил 5:3 ҳисобида енгди. Навбатдаги босқичга чиқди. Ўз гуруҳи ғолиби, Европа чемпиони, грузин Отари Туташвили билан курашди. 42:1 ҳисобида яққол ғалабага эришди. Ярим финалда америкалик Абас Стивенни 8:7 ҳисобида доғда қолдирди. Финал ўйинида эронлик Атбал Бехтарига рўбару келди. Ҳар иккала спортчи ҳам бош соврин учун ҳаракат қилишди. Маис Ибодовга бунда омад кулиб боқди. У 11:4 ҳисобида яққол ғалабага эришиб, жаҳон чемпиони унвонига сазовор бўлди. 6 карра жаҳон чемпиони, 2 карра олимпиада чемпиони, Япония терма жамоасининг биринчи бош мураббийси Сергей Белоглазов унинг бўйнига олтин медални тақиб қўйди.

Маиснинг бу ғалабасида Ўзбекистонда хизмат кўрсатган мураббий Маъмур Рўзиевнинг ҳиссаси катта.

-Охирги пайтларда машғулотларни ўтказиб юбормасдан, яхши қатнашди,-дейди Маъмур Рўзиев. Ўргатилган усулларни бажариб, жаҳон чемпионатида 1-ўринни эгаллади. Олтин медал билан мукофотланди. Энди Маис Ибодов кейинги олимпияда ўйинларига тайёргарлик кўраяпди. Ишонган одамларимиздан бири. Насиб бўлса олимпиадага йўлланма олиб, ҳал қилувчи ўйинларда ҳам яхши қатнашади, деган ниятдамиз.

Меҳти Гусаинов ҳар доим Маиснинг ёнида бўлди. Маънавий қўллаб-қувватлаб, ғалабага шайлади. Амакиси жаҳон чемпионатининг олтин медалини олганда унинг қувончи чексиз эди.

- Ҳар куни телевизорда чемпионатни кўриб ўтирдик,-дейди Меҳти Гусаинов. Маис кунда бизнинг уйга телефон қилиб, натижаларини айтарди. Чемпион бўлганида жуда хурсанд бўлдик. Кураш Федерацияси президенти Аҳрор ака Рўзиевга раҳмат. Маисни чемпионатга олиб кетди. Агар бормаганда чемпион бўлмасди. Мен розиман. Оиламиз ҳам рози. Ўзбекистонда озарбайжон миллатига ҳурматлари бор. Буни ўзимиз кечирдик. Бизнинг орзуимиз амаким олимпиада ўйинларида ҳам чемпион бўлсин.

М.Ибодов турли мусобақаларда фахрли ўринларни эгаллаб 12 та медал билан тақдирланган. Шундан 7 таси олтин, 3 таси кумуш, 2 таси бронза медалларидир. Маиснинг ҳали орзу-умидлари кўп. Истиқлол қуёши абадий порларкан, орзулари бирма-бир ушалаверади.

Нурмуҳаммад МУҲАММАДИЕВ.

Спорт

ЮЛДУЗЛАР ПОРЛАЙВЕРАДИ

Куни кеча республика Олимпия ўринбосарлари билим юрти ўзининг навқирон 35 ёшини кенг нишонлади. Юбилейга ташриф буюрган машҳур спортчилар, спорт усталари, билим юртининг собиқ ўқувчилари бу қутлуғ даргоҳнинг муносиб тўйи билан ўз устоз ва мураббийларини қизгин муборакбод этдилар.

Ўзбекистон Давлат Жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси раиси Баҳодир Махсатов сўзга чиқиб, бу умид юлдузларини тарбиялаётган маскан келажакда республикамиз донгини оламга таратадиган, турли нуфузли чемпионат ва олимпиадаларда юртимиз шарафини ҳимоя қиладиган ўнлаб, юзлаб забардаст спортчилар тайёрлаб беришини айтди.

Тажрибали мураббийлардан В.Т.Ятченко, Я.А.Аранович, И.К.Тошмуҳаммедов, Г.Г.Дараселия ва шу каби ўнлаб моҳир устозлардан таълим-тарбия олган спортга муҳаббати баланд ёшлардан бундан буён ҳам халқаро миқёсдаги спорт усталари, ҳақиқий футбол юлдузлари етишиб чиқишига комил ишонч билдирди.

Ҳа, бу даргоҳдан не-не машҳурлар етишиб чиқмаган дейсиз. Уларнинг саноғи йўқ. Владимир Федоров, Михаил Ан, Вячеслав Бектошев, Оксана Чусовитина, Тўлаган Исоқов.. Бугунги кунда олий табақанинг етакчи жамоаларида тўп сураётган Г.Денисов, Ф.Магометов, С.Турсунов, З.Мусабоев, В.Ни, А.Ҳошимов, О. Усмонхўжаев, С. Ходиев, Д. Назаров, Н. Ҳасанов, А. Семёнов, А. Мануйленка. Ж.Ирисметов, А. Захаров, Ю. Агеев ва шу каби юзлаб футболчилар шулар жумласига киради.

Билим юртида ҳозирда 14 та бўлим бўлиб, унда 600 дан зиёд талаба ёшлар ўз маҳоратларини ошириб келмоқдалар. Республикамизда спортга, қолаверса, футболга алоҳида эътибор қаратилаётган бир даврда биз бу маҳорат мактабининг ёш ва соғлом авлодини тарбиялашдек муҳим ва шарафли ишлардида муваффақиятлар тилаб қоламиз.

ИШОНЧ

МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ КЕНГАШИ

Бош муҳаррир
Саидакром САИДВАЛИЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

Л.ГУЛЬ, Э.ЁҚУБОВ, Ф.МУЛЛАЖОНОВ, М.ОТАҚУЛОВ, А.СИЛЕЕНКОВ, А.СУЛТОНОВ, М.ТЎЛАГАНОВА, Р.УБАЙДУЛЛАЕВА, Б.УМУРЗОҚОВ, А.ФАРМОНОВ, Ф.ХОЖИҚУЛОВА, Ҳ.ШАЙХОВ, Ф.ШОҲИСМОИЛ, З.ҚОДИРОВ.

Бош муҳаррир қабулхонаси — 56—25—36
Бош муҳаррир ўринбосари — 56—52—89
Масъул котиб — 56—52—78

БЎЛИМЛАР

Касаба уюшмалари ва иқтисодиёт — 56—82—79. Ахборот ва спорт — 56—87—63. Маънавият ва маданият — 56—82—79. Хатлар, оммавий ишлар ва мухбирлар билан ишлаш — 56—85—43. Тижорат ва ҳуқуқ — 56—85—66.

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:

Жиззахда —3—82—18. Наманганда — 6—22—10. Самарқандда — 35—64—24. Фарғонада — 24—58—43. Урганчда — 6—03—40. Қаршида — 5—33—71.

• Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган.
• Сешанба ва жума кунлари чоп этилади.
• Сотувда эркин нархда.

Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, 24—уй.

• Нашр кўрсаткичи: 64560; 64561.

Газетага 1994 йил 14 январда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 5 рақамли гувоҳнома берилган.

• IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди Офсет усулида босилди. Формати А—2, ҳажми 2 босма табоқ.

«Шарқ» нашриёт—матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41—уй. Нусхаси — 27.999. Буюртма Г— 0720. Босишга топшириш вақти — 20.00. Топширилди 19.30. Масъул навбатчи: Шомаҳмуд ШОБИЛОЛОВ

4 5 6 1 2 3